

PONÈNCIA POLÍTICA

27è Congrés Nacional

5

L'ESQUERRA D'UN NOU PAÍS

10

I. EL CONTEXT POLÍTIC, ECONÒMIC I SOCIAL

1. Els Països Catalans en un context internacional en transformació
2. La situació econòmica
3. La situació social
4. Les demandes de més i millor democràcia

15

II. ESCRIVINT EL FULL DE RUTA: DEL PACTE FISCAL A LES ELECCIONS PLEBISCITÀRIES

1. 2010 - 2012: Del pacte fiscal a les eleccions del dret a decidir
2. 2012 - 2014: De la Via Catalana a la V
3. 2014 - 2015: Del 9 N a l'anunci d'eleccions plebiscitàries
4. Les eleccions municipals del 24M. L'onada de canvi i regeneració sacseja el mapa polític

20

III. UN MAPA POLÍTIC EN (RE)CONSTRUCCIÓ

1. El principi de la fi del sistema de partits de la Transició
2. De l'hegemonia de CiU a la consolidació d'un sobiranisme plural
3. L'emergència d'un nou eix de canvi i transformació
4. El paper de la societat civil als Països Catalans

25

IV. L'ESQUERRA NACIONAL: A LA RECERCA DE L'HEGEMONIA SOCIAL A CATALUNYA

1. ERC, a la construcció d'una esquerra majoritària

30

1.1. La socialdemocràcia, una altra manera de dir republicanisme

1.2. La SD, en procés de refundació

2. El republicanisme, arrel de la nova política

V. EL PROCÉS CONSTITUENT

1. ERC: l'eina indispensable (però no suficient)

35

2. L'estratègia política: més enllà de la conjuntura

3. Els fonaments del nou Estat

40

CONSTRUÏM EL #NOUPAÍS

45

I. FONAMENTS DE LA REPÚBLICA CATALANA

1. Un nou estat que eixampli els drets i llibertats

2. Un model de ciutadania lliure i responsable

3. Una societat oberta i diversa

50

4. Una República constitucional i democràtica

5. L'Organització territorial: descentralització, simplificació i nou municipalisme

6. Els Països Catalans

7. L'Estat espanyol, Europa i la Mediterrània

55

II. POLÍTIQUES ESTRUCTURALS BÁSIQUES DE LA REPÚBLICA CATALANA

1. Polítiques estructurals d'un país nou
- 60 2. Un nou estat del benestar socialment inversor i predistribuidor
 - 1. *Un pacte nacional per a un nou estat del benestar***
 - 2. *Les estructures d'estat del benestar***
3. Cap a l'estat emprenedor
- 65 4. Govern obert, democràcia oberta i una administració pública eficient al servei de la ciutadania
5. Reptes i polítiques estructurals per fer un país nou durant la legislatura de la independència
6. L'oportunitat per a la reforma horària
- 70

**ESQUERRA
REPUBLICANA**

75

PONÈNCIA POLÍTICA

27è Congrés Nacional

80

L'ESQUERRA D'UN NOU PAÍS

D'ençà del darrer Congrés Nacional d'Esquerra Republicana, el 2011, la situació econòmica, política i social, tant als Països Catalans com en el context internacional, ha patit una acceleració i una accentuació de les febleses i contradiccions que descrivíem aleshores: la greu crisi econòmica que posava en qüestió els fonaments de l'estat del benestar i la crisi de confiança de la ciutadania en les institucions. Al mateix temps, però, han aparegut i s'han consolidat un seguit de dinàmiques i oportunitats que ens poden permetre encarar els propers temps amb una esperança renovada respecte al futur polític i social de la nostra nació.

Així, les conseqüències dels efectes de la crisi econòmica i financera s'han fet en aquests anys molt més visibles i han afectat amb crueltat una part importantíssima i creixent de la nostra societat. La resposta política d'una ciutadania en evident desconexió amb els partits tradicionals, com a conseqüència de la seva gestió i dels casos de corrupció que han vist la llum els darrers temps, ha estat el suport electoral a formacions amb un compromís clar de regenerar la política, formacions que en alguns casos apareixen amb aquest compromís exclusiu com a alternatives a les formacions polítiques tradicionals. El trencament del bipartidisme sorgit del consens de la Transició i la sensació de fi de règim que viu l'Estat espanyol han estat l'escenari, a més, on el sobiranisme polític català ha fet el salt definitiu. En aquests darrers quatre anys, Catalunya ha vist com el centre de gravetat del seu sistema polític virava cap al sobiranisme, amb l'aposta inequívoca de tots els partits d'arrel catalanista pel dret a decidir, que, sota l'impuls i l'embranchida d'una societat civil revigoritzada i una mobilització ciutadana sense precedents, ha arribat a convocar una consulta ciutadana sobre el futur polític de Catalunya, a dur a terme un procés participatiu amb més de dos milions de persones involucrades i a demanar la convocatòria d'eleccions amb caràcter plebiscitari, que es faran el proper mes de setembre.

És, doncs, en aquest context ple de canvis i oportunitats que afrontem aquest 27è Congrés Nacional, amb la voluntat de fer d'Esquerra Republicana un partit útil per a la construcció d'un nou país lliure i just. I, aquest objectiu, el volem posar a disposició del poble català.

110 **I. EL CONTEXT POLÍTIC, ECONÒMIC I SOCIAL**

1. Els Països Catalans en un context internacional en transformació

Som en un moment de canvis accelerats en l'àmbit global. Els marcs de referència que semblaven consolidats trontollen i es posen en qüestió. Alguns sistemes que es consideraven sòlids i immutables desmostren la seva volatilitat, mutabilitat i fragilitat.

L'escenari internacional està marcat clarament per l'obertura d'un període de transició en què cap estat pot ostentar l'hegemonia total i absoluta. Aquest escenari genera l'oportunitat d'augmentar la cooperació dins del sistema internacional, i d'establir unes relacions justes de comerç internacional que comportin més estabilitat i més benestar per a la ciutadania mundial; però és evident que, com tot període transitori dins del sistema internacional, també genera riscos i volatilitat. En trobem un exemple, sens dubte, en els conflictes bèl·lics de Síria i l'Iraq i, per extensió, de l'Orient Mitjà, aguditzats per l'aparició de l'ISIL, un grup terrorista gihadista que controla grans extensions de territori i els seus recursos, i amb capacitat per trasbalsar els valors democràtics al cor d'Europa, tal com es va fer palès el gener del 2015 amb l'atemptat a París contra els redactors del setmanari francès *Charlie Hebdo*. D'altra banda, la tensió amb Rússia, manifestada cruament mitjançant la guerra d'Ucraïna, així com la voluntat de la Xina de fer créixer la seva àrea d'influència i de dotar-se d'institucions econòmiques i financeres alternatives a les dominades per altres potències, semblen apuntar a una certa confrontació amb interessos econòmics de rerefons. I cal no oblidar, en aquest context, que els nous moviments de població (ja no només per raons econòmiques, sinó també per raons polítiques i bèl·liques) produeixen situacions extremes en molts territoris fronterers. Clars exemples d'això, i que la UE no ha sabut gestionar, són el drama humanitari que es viu a les aigües de la Mediterrània, la manca d'acollida a demandants d'asil i de protecció subsidiària, i l'existència dels centres d'internament per a estrangers.

El context europeu no queda al marge de les tensions globals. La situació econòmica, política, geopolítica i institucional en què ens trobem fa recuperar algunes discussions clàssiques sobre el paper d'Europa en el context internacional i la pròpia percepció sobre què és i ha de ser la Unió Europea.

La mateixa realitat europea és discutida i replantejada des de posicions ben diverses. Per començar, per les formacions xenòfobes, euroescèptiques i antieuropees, totes elles clarament en auge al nou Parlament Europeu elegit el maig de 2014; però també per nous partits polítics que plantegen les problemàtiques de la Unió vigent sense proposar de manera clara alternatives sòlides de funcionament, i per altres formacions que prediquen –i fins i tot practiquen– formes de nova política i que posen en dubte el consens institucional europeu. En resum, entre l'embranchida que, especialment arran de la crisi financera i econòmica, han agafat els partits xenòfobs antieuropeus; l'euroescpticisme encimbellat amb

150 el referèndum britànic del 2017 sobre la pertinença a la UE; la divergència d'interessos i la
corresponent tensió entre els països creditors del nord i els deutors del sud –expressada
amb nitidesa amb l'elecció de Syriza al capdavant del govern grec–, i la reivindicació
ciutadana de més democràcia en un sistema institucional dominat pels estats en comptes
dels ciutadans, la UE necessita repensar-se seriosament per tornar a agafar impuls.

155 La construcció Europea s'ha basat en facilitar el desplaçament de les mercaderies, els serveis
i els capitals, però ha deixat al marge les persones. Els països del nord i el centre d'Europa
han continuat exercint el seu control i domini sobre els països del sud, que han vist com
sobretot segments més joves de la seva societat es veien obligats a emigrar en unes
condicions precàries. Aquest procés de flux migratori interior i exterior també ha portat
l'augment de discursos xenòfobs interns a la Unió Europea que han acabat amb la retallada
de drets a persones migrades provinents d'altres estats membres, fet que atempta contra la
160 concepció i els valors fundacionals de la mateixa Comunitat Europea.

Aquest context internacional convuls i canviant posa de relleu que el món és dinàmic i les
fronteres també en són. Que les realitats nacionals (històriques o no tant) són i han de ser
mutables, si donen resposta als anhels democràtics de les poblacions. A Escòcia, l'anhel
d'esdevenir un nou estat d'Europa liderat per l'SNP obté el compromís de Londres de dur a
165 terme –i acceptar-ne el resultat– un referèndum que posa en mans dels escocesos la decisió.
Malgrat la derrota del sí en aquest referèndum, el 18 de setembre del 2014, en les eleccions
de la primavera del 2015 l'SNP ha estat la força hegemònica a Escòcia i ha esdevingut la
tercera força al Parlament britànic, i el procés escocès cap a la independència no només no
es dona per tancat, sinó que es visualitza més actual que mai.

170 Pel que fa a l'Estat espanyol, el cicle polític d'aquests darrers quatre anys porta, de la majoria
absoluta del Partit Popular en les eleccions del 2011, a l'esquerda fulminant d'aquesta majoria
i a l'inici de l'esfondrament del sistema bipartidista sorgit de la Transició i, amb ell, del
consens constitucional que va bastir el sistema polític i institucional espanyol. Els casos de
corrupció que han assetjat el PP –i no només el PP–, amb multitud de dirigents als tribunals,
175 alts càrrecs imputats, condemnats i empresonats i les polítiques d'austeritat mal entesa
implantades per satisfer les exigències d'unes elits econòmiques que han fet prevaler, com
sempre, els seus interessos per sobre del benestar de la població, han traslladat els efectes
de la crisi financera i de model a una societat cada vegada més desvalguda, que ha vist
augmentar les desigualtats, la precarietat i la pobresa a uns ritmes vertiginosos. En paral·lel, i
180 en bona part com a conseqüència de la canalització d'aquest descontentament, la irrupció de
Podemos (i d'altres propostes partidistes), amb un discurs polític i social formalment
trencador, ha obert el camí cap al final del bipartidisme estatal i cap a un decantament de
l'agenda política espanyola cap a propostes polítiques de superació de l'*statu quo*, fet que es
va confirmar en les eleccions al Parlament Europeu i que es consolida en les eleccions
185 municipals i autonòmiques del maig del 2015. I cal no oblidar, en aquest context, que
Ciutadans ha fet el salt definitiu a l'arena política espanyola i que aquest partit, en bona
mesura gràcies als suports de determinats grups mediàtics i empresarials, es presenta com
l'alternativa raonable i sensata als partits tradicionals i pretén canalitzar una part del

190 descontentament i la desafecció de la societat espanyola sense pregonar trencaments d'arrel amb el sistema vigent.

195 Però el sistema institucional espanyol no només es remou per la sacsejada del seu sistema de partits o pels reptes que ha d'encarar per afrontar la crisi econòmica i social o per donar resposta, com veurem, al procés sobiranista català, també ho fa perquè la seva institució fonamental, la monarquia (parlamentària) ha entrat en una profunda crisi. Al seu anacronisme històric cal afegir-hi un reguitzell d'escàndols que van obligar, ara fa un any, el titular de la corona, Joan Carles I, a promoure amb celeritat una abdicació a favor del seu fill, Felip VI, en un intent desesperat de recuperar un prestigi perdut a un ritme trepidant els darrers temps del seu regnat.

200 Als Països Catalans aquest període ha suposat, també, l'inici d'un profund canvi polític que obre les portes a avenços nacionals i socials difícilment imaginables al començament d'aquesta dècada. Al Principat, les eleccions de la tardor del 2012 van obrir un cicle electoral en què CiU iniciava una davallada de vots malgrat els esforços per capitalitzar el clam sobiranista. ERC esdevenia segona força en nombre d'escons al Parlament de Catalunya i per primer cop la CUP s'hi incorporava amb tres diputats. El PSC, per la seva banda, patia una davallada electoral i el seu posicionament respecte a la qüestió nacional forçava la sortida d'una part dels seus militants i d'alguns dels seus electes del partit i la constitució de noves entitats que conflueixen amb ERC en algunes conteses electorals. Aquestes tendències es consoliden amb les eleccions al Parlament Europeu, en què ERC esdevé la primera força al Principat i assoleix dos representants, i amb les eleccions municipals del maig del 2015, en què les forces clarament sobiranistes assoleixen el 45 % dels vots, amb un increment de més de 300.000 sufragis i de més de 700 regidors. Al País Valencià i les Balears, el domini hegemònic del Partit Popular no es trenca fins a les eleccions del maig del 2015, en què les forces d'esquerres tenen possibilitat de configurar nous governs, de caire progressista, tant als governs autonòmics com a les principals viles i ciutats. Cal destacar, a més, que el canvi valencià i balear ha arribat tot i el PSPV i el PSIB i partits franquícia com Ciutadans, i significa un sotrac en el sistema de partits i en el seu equilibri de forces. La pèrdua de suports dels partits estatals clàssics, el PP i el PSPV i PSIB, s'ha vist acompanyada d'un ascens nítid de l'esquerra transformadora i de formacions no sucursalistes, tot i no haver superat encara una socialdemocràcia espanyola que, tot i això, no troba el seu sòl electoral i que no ha suposat ni el revulsiu ni l'alternança que volien representar.

2. La situació econòmica

225 La crisi econòmica iniciada l'any 2008 ha deixat unes economies caracteritzades per una desigualtat més gran, a causa de la distribució inequitable dels costos de la crisi. Així, mentre s'han portat a terme plans d'ajudes públiques sobre el sector financer (injecció directa de capital, avals, crèdits fiscals, compra d'actius tòxics, etc.), les reformes en l'àmbit de l'economia productiva per assolir més competitivitat han estat pràcticament inexistentes i la reducció de la despesa pública generalitzada a tot Europa ha comportat un afebliment

230 dels serveis i prestacions de l'estat del benestar. Els guanys de competitivitat que s'han produït des del 2008 s'han basat pràcticament en una contenció i reducció dels salaris, mentre que altres elements importants com ara l'accés i el cost del crèdit o de l'energia n'han dificultat la recuperació.

235 Malgrat que els indicadors macroeconòmics per a l'economia dels Països Catalans tornen a situar-se en índex positius, avui encara una majoria de la societat continua en crisi econòmica i no percep els símptomes d'una recuperació encara molt feble, basada en uns tipus d'interès històricament molt baixos a causa de la política expansiva del BCE (que es va produir amb un significatiu retard en comparació a la duta a terme per la Reserva Federal dels EUA, el Banc del Japó o fins i tot el Banc d'Anglaterra), la reducció del preu del gas i del petroli a causa de factors geopolítics i l'excés de liquiditat en els balanços bancaris (bona part dels qual s'han netejat d'actius tòxics, bàsicament crèdit immobiliari i actius adjudicats per impagament). Bona part de les mesures empreses s'han centrat a tractar la crisi com de liquiditat, quan en bona part és de solvència (de banca, d'empreses i famílies sobreendeutades).

245 Des de l'inici de la crisi l'any 2008 fins al 2013, el PIB s'ha reduït un 7,7 % a Catalunya, un 11 % al País Valencià i un 5,1 % a les Illes Balears, mentre que des del 2013 fins avui només s'ha recuperat un 1,4 %, 2,1 % i 1,9 % respectivament. Estem, doncs, molt lluny dels nivells de creació de riquesa anteriors a la crisi. Si observem quina ha estat la reducció del conjunt agregat de la remuneració dels assalariats, des del 2008 fins avui ha estat del 12,8 % a Catalunya, el 17,8 % al País Valencià i l'11,15 % a les Illes Balears, uns percentatges significativament molt més grans que la reducció del conjunt de l'economia.

255 Les economies dels Països Catalans afronten la necessitat d'un nou model productiu que abandoni la lògica de l'estrangulament de la massa salarial, i passi a guanyar competitivitat en termes d'accés al capital, innovació tecnològica, cost de l'energia i dotació d'infraestructures i que basi bona part del circuit de producció i consum en la proximitat avançant cap a les zero emissions contaminants. Aquests elements són les bases d'un nou model més cooperatiu i no especulatiu que pugui afrontar amb molta més solidesa els reptes d'una economia globalitzada en què cada vegada més el centre econòmic es desplaça a l'Àsia-Pacífic i d'unes societats europees més envellides, on el percentatge de població no activa no para de créixer i on la població activa suporta uns salaris significativament baixos.

260

3. La situació social

265 Els darrers quatre anys s'han caracteritzat per la consolidació del fenomen, a voltes induït i d'altres ideològic, de les retallades socials en tots els àmbits. Si bé les primeres aproximacions a la regressió social es van produir en les darreres fases del govern del PSOE a Madrid l'any 2010, l'ascens del PP i les pressions europees derivades de la crisi galopant i els acordats rescats bancaris han consolidat un escenari de pèrdua de drets sense precedents.

270 Però no es pot atribuir només a les pressions europees la pèrdua de drets de les classes
populars. Els indicadors d'inversió en política social –“despesa social”, per a la dreta–,
salaris mínims i mitjans, en pensions i en serveis d'ocupació d'Espanya no eren ni de bon tros
alts en termes comparats i en percentatges de PIB. Ans al contrari, la regressió social es va
incitar quan tot just els nostres indicadors s'aproximaven a les mitjanes dels països europeus.

275 En aquest sentit, doncs, les suposades receptes europees per sortir de la crisi no van
funcionar, sinó que van respondre, més aviat, a un model construït ideològicament per un
govern amb majoria absoluta i que amb la tècnica del decret i la hiperlegislació va anar
confegint un model social amb tendència a l'asiatització: demanda d'altres productivitats, amb
baixos salaris i baixos costos, sumat a una baixa inversió en política social per moderar la
pressió fiscal a les grans fortunes.

280 Fruit d'aquesta tria, els successius governs espanyols han aplicat un conjunt de reformes que
retallen no només polítiques socials i polítiques públiques, sinó també drets en general, com
ara la reforma laboral i la de les pensions. Reformes que intenten tancar el cercle d'un model
que només pot dissenyar qui té sobirania plena per fer-ho: l'Estat.

285 Justament l'aposta de futur d'una de les locomotores del sud europeu com és Catalunya és
deixar d'apostar per una batalla perduda, com és la de voler guanyar la competitivitat a
partir de la lluita per preu o els baixos costos.

290 El 2009 s'apuntava, amb les primeres retallades, que talment com els cicles econòmics són
oscil·lants, les reformes havien de ser també conjunturals o temporals, i no estructurals o
definitives com plantejaven tant el PP com CiU amb el seu suport a la reforma laboral. I
s'apuntava per evitar que la recuperació econòmica, o dels comptes de resultats, com ha
succeït, no ho fos només per a alguns.

295 I és que, a mesura que es crea ocupació, es creen bretxes i desigualtats de més calat social.
Es crea ocupació precària o temporal. Ocupació a temps parcial. Ocupació de baixa qualitat i
amb decreixement de salaris, o en el millor dels casos, creixement de salaris per sota de
l'increment del cost de la vida, un fet que crea el que coneixem com el *fenomen de la*
pobresa laboral, és a dir, persones que, tot i treballar, tenen un nivell de precarietat i
d'ingressos per sota del llindar de la pobresa amb paràmetres d'estàndards europeus.

300 Més enllà de la crisi econòmica hi ha una voluntat ideològica connectada a postulats
econòmics per produir, directa o indirectament, una dualització social que es significa amb el
precariat laboral i l'accentuació de les desigualtats. La contínua pèrdua del poder adquisitiu
dels salaris s'ha constatat any rere any. S'ha exercit una pinça sobre els salaris explicada per
l'increment del cost de la vida, dels serveis bàsics, sovint amb preus regulats i, per tant, amb
una manifesta deslleialtat institucional, mentre els salaris es reduïen o es congelaven. Una
pèrdua del poder dels salaris que ha gestat un increment molt important de les bretxes
salarials en el decurs de la crisi; la diferència entre els que més cobren i els que menys
305 cobren. Desigualtats que pot costar dècades de reconduir.

Desigualtats que no només se singularitzen en el món del treball, sinó també en les rendes familiars. La crisi ha tingut un efecte acumulador de les rendes més altes. Segons Intermón Oxfam, el nombre de mil·lionaris, durant la crisi, s'ha duplicat al món, mentre que les desigualtats arriben a nivells extrems. Espanya no és aliena a aquesta tendència, de forma que durant el 2014, les 20 persones més riques van incrementar la seva fortuna en 15.450 milions de dòlars, i tenen, avui dia, tants diners com el 30 % de la població més pobre, és a dir, 14 milions de persones. En l'escala més alta, l'1 % de les persones més riques d'Espanya tenen tant com el 70 % dels ciutadans, i només 3 persones acumulen una riquesa que duplica la del 20 % més pobre. Situacions, totes elles, molt difícils de pair per a l'esquerra i des dels valors republicans. Pobresa, desigualtats i efecte acumulador i de creixement en l'economia més especulativa.

Afegit a la pobresa i la desigualtat, cal constatar que l'ingent increment de l'atur estructural ha generat una davallada de la taxa de cobertura de les prestacions per desocupació. En efecte, les taxes de cobertura sobre població aturada s'han anat reduint de manera extraordinària, fins al punt de situar-se per sota del 50 % en els darrers mesos. Persones aturades, llars amb totes les persones sense feina, amb prestacions d'atur reduïdes per decret... dibuixen un escenari no només de crisi social, sinó de veritable drama social. Drama que s'accentua amb els més joves també, amb taxes d'atur i d'autoexclusió forçada altíssimes per a un país de la UE.

De fet, la manca de dotacions pressupostàries a les polítiques actives d'ocupació –en realitat, retallades constantment–, només es pot explicar des d'un punt de vista teòric per una voluntat real de mantenir i preservar taxes d'atur altes com a sistema d'autoregulació del mercat de treball i per tenir mà d'obra barata. Només així s'explica la renúncia de l'Estat a fomentar l'ocupació, tot i tenir les taxes d'atur més altes del món.

Aquest escenari no ha estat mancat, alhora, d'un atac frontal a la capacitat negociadora dels agents socials, especialment dels sindicats. Un atac en forma de reformes no negociades que tenallaven la seva capacitat negociadora tant de convenis col·lectius com en situacions de crisi empresarial. Però també cal afegir-hi el subtil atac al seu finançament, un fet que ha generat que els sindicats, ara que els necessitàvem tant, hagin tingut moltes dificultats per dotar-se de les estructures per poder-hi fer front. La reforma laboral aprovada pel PP i per CiU posa sobre la taula un model d'unilateralitat en la presa de decisions de les empreses, però, alhora, posa les bases per dificultar després la capacitat de resposta de les classes populars de manera organitzada.

La crisi econòmica ha esdevingut, doncs, crisi social per l'efecte de l'atur i les retallades, però sobretot, d'una ideologia que ha pogut utilitzar les eines per fer-ho possible. I això ha revertit en la consolidació de la desafecció política, i també sovint de la resposta social, per la percepció que la ciutadania havia perdut la sobirania real per lluitar contra les injustícies galopants.

En aquesta base rau el clam independentista que és percebut com l'eina perquè la ciutadania organitzada pugui formular un nou contracte social. Un nou contracte social en què els

valors que caracteritzaven el model social català es preservin, en contraposició amb un model, el de l'Estat espanyol, predestinat a seguir uns altres designis indefectiblement.

350 **4 Les demandes de més i millor democràcia**

En els últims anys, la manera de comunicar-nos ha evolucionat de forma molt dràstica. A dia d'avui, tothom té accés a múltiples plataformes d'on pot obtenir informació i la majoria de les persones ja no s'informen, només, a partir dels mitjans de comunicació tradicionals. La irrupció de les xarxes socials ha esberlat la comunicació unidireccional i ha fet que cada
355 persona tingui accés a allò que l'interessa i pugui esdevenir font i altaveu d'allò que consideri oportú. S'ha democratitzat la comunicació, i aquest procés ha permès també un canvi important d'hàbits i comportaments socials, afavorint que la societat sigui més crítica i curiosa. La ciutadania té ganes de saber i això ha provocat que en els últims anys, gràcies a la cooperació i la col·laboració ciutadanes, hagin acabat sortint a la llum temes absolutament
360 silenciats.

Tot i així, mentre la demanda social ha estat de més transparència i més participació, determinades institucions han tingut una actitud inversa a les demandes de la gent. La regressió de la democràcia a Europa amb mesures com la imposició de governs tecnòcrates a diversos països, legitimant òrgans com la Troika que ningú no ha votat i sobre els quals
365 ningú no n'exerceix un correcte control, el funcionament de les institucions europees, que sol prendre les seves decisions en consells de ministres a porta tancada i sense control parlamentari o les mateixes negociacions opaques i silenciades sobre el TTIP i el TIS, que ni tan sols preveuen els controls democràtics que serien de rigor (com ara l'aprovació dels tractats en referèndum pels pobles europeus, que per exemple el nostre partit defensa sense
370 ambigüitats pel cas del nostre país), en són bona mostra. A més, l'Estat espanyol ha sigut un alumne avantatjat en aquesta tendència involutiva, legislant a base de decrets per saltar-se el debat parlamentari o imposant noves legalitats com l'anomenada *Llei mordassa*, que atempta directament contra aquest canvi social que tot el món ha experimentat.

Malgrat les polítiques dutes a terme per aquestes institucions, la ciutadania ha donat clars
375 senyals de voler guanyar poder. A dia d'avui, hi ha més manifestacions que mai al llarg del període democràtic (una mitjana de 120 cada dia a l'Estat espanyol, quan als anys vuitanta era de 6), han proliferat les agrupacions d'electors i les plataformes veïnals en l'àmbit municipal, hi ha més partits polítics registrats que mai i s'està batent el rècord d'iniciatives legislatives populars presentades a base de signatures de la ciutadania.

380 El repte, doncs, és l'aprofundiment democràtic com a base per establir una societat crítica i participativa. Una societat que ja no es conforma a votar cada quatre anys i veure com els seus representants fan i desfan en nom seu, sinó que es vol implicar en el dia a dia del que passa al seu voltant.

II. ESCRIVINT EL FULL DE RUTA: DEL PACTE FISCAL A LES ELECCIONS PLEBISCITÀRIES

1. 2010-2012: Del pacte fiscal a les eleccions del dret a decidir

- 390 El cicle electoral dels anys 2010 i 2011, amb eleccions al Parlament de Catalunya, al Congrés
dels Diputats i als ens locals, va suposar un canvi en l'escenari polític inèdit fins aleshores, ja
que CiU no només va reeditar la victòria electoral al Parlament, sinó que també va fer el
mateix en l'àmbit local. Així, CiU obtenia una clara victòria no només en nombre de vots sinó
també en poder institucional a les administracions del país. El 2010 s'iniciava, doncs, un
395 període d'hegemonia de CiU, que era vista per una part important de la població catalana
com una força política capaç d'encarar els reptes d'una crisi econòmica cada vegada més
virulenta basant les seves receptes en l'aplicació d'una austeritat mal entesa a força de
retallar i laminar la despesa pública, receptes que compartien o s'inspiraven directament amb
les del PP, soci del govern de CiU durant aquest període.
- 400 Al mateix temps i al capdavant d'un autoproclamat "Govern dels millors", Artur Mas va
liderar l'enèsim intent del catalanisme conservador d'arribar a un acord d'entesa amb un
govern de l'Estat que, recordem-ho, el novembre del 2011 canviava de mans i passava a un
Partit Popular que, amb un discurs molt paral·lel al de CiU en l'aspecte econòmic, assolí una
majoria absoluta amplíssima.
- 405 Després de la sentència del Tribunal Constitucional del 2010 contra l'Estatut d'Autonomia, la
mobilització que la va precedir aquell juliol, amb un milió i mig de persones que van omplir el
centre de Barcelona, significava un punt d'inflexió de la societat catalana en les seves
relacions amb l'Estat espanyol. El sobiranisme i el dret a decidir començaven a adquirir una
centralitat política que, fins aleshores, no havien tingut. Malgrat aquest context, la proposta
410 de Mas tornava, una vegada més, a centrar-se en el sistema de finançament i sota el
paraigua d'un "pacte fiscal" pretenia assolir una relació de bilateralitat amb l'Estat. Aquesta
vegada, però, el pacte fiscal es presentava com una darrera oportunitat per assolir un encaix
adequat de Catalunya al model de l'Estat de les autonomies i es garantia que, davant una
hipotètica negativa del govern de Madrid, Catalunya obriria una nova etapa centrada en el
415 dret a decidir. Així doncs, la proposta volia tenir un ampli suport social i polític i, amb aquesta
finalitat, la mobilització d'entitats i organitzacions de diferent caire defensant-la va culminar
amb una votació al Parlament de Catalunya i amb una mobilització ciutadana sense
precedents recents l'Onze de Setembre del 2012, quan més d'un milió i mig de persones van
omplir els carrers del centre de Barcelona.
- 420 En aquest context, i malgrat les diverses interpretacions que es van fer de la manifestació de
la Diada (en el sentit que si es tractava d'un acte de suport al pacte fiscal o si, com els seus
organitzadors –ANC– asseguraven, era una manifestació netament independentista), la
realitat va fer que el president espanyol acabés acceptant una reunió amb Artur Mas poc
més d'una setmana després de la històrica mobilització. La trobada entre els dos líders va
425 servir per constatar la negativa, prèviament anunciada de manera reiterada per Madrid,

d'acceptar cap tipus d'acord que s'acostés ni mínimament a un sistema de finançament per a Catalunya similar al concert econòmic foral.

430 Davant aquesta negativa, Artur Mas va anunciar, durant el Debat de Política General, la voluntat de dissoldre el Parlament i convocar eleccions. Segons el president de la Generalitat, la porta tancada per Rajoy i la mobilització ciutadana de l'Onze de Setembre no li deixaven una altra opció que la de cridar a les urnes la ciutadania de Catalunya en unes eleccions que va qualificar d'exceptionals i en les quals ell considerava que era el dret a decidir del poble català el que calia plebiscitar de manera explícita mitjançant les urnes.

435 Així, el 25 de novembre del 2012 es van celebrar unes eleccions que van tancar la legislatura més curta viscuda fins al moment a Catalunya i que van suposar un canvi de centralitat i missatge en el panorama polític català: CiU perdia 12 escons i gairebé un 8 % dels vots i ERC recuperava gairebé 300.000 vots, 11 diputats i esdevenia la segona força, al mateix temps que SI desapareixia i el Parlament veia com hi entrava una nova força independentista amb 3 diputats, la CUP. Per la banda unionista, el PSC continuava en caiguda lliure i perdia 8
440 escons, el PP se'n deixava un, i emergia C's com a força parlamentària, que podia formar grup parlamentari passant dels 3 als 9 diputats.

Però al marge dels resultats concrets obtinguts per les forces polítiques, el més rellevant d'aquestes eleccions, tenint present la voluntat plebiscitària amb què es van convocar i amb la qual la majoria de forces polítiques hi van concórrer, va ser el clar mandat democràtic a favor del dret a decidir que van expressar els electors. Aquest fet queda corroborat per dos
445 elements indiscutibles: l'alta participació i el suport majoritari a les forces favorables al dret a decidir. Així, la participació registrada va ser la més alta assolida mai en unes eleccions al Parlament de Catalunya i amb una xifra propera al 70 % va superar totes les participacions de les eleccions locals al Principat i es va situar a la mitjana de participació de les eleccions al
450 Congrés dels Diputats. D'altra banda, el mandat sobre el dret a decidir obté un ampli suport en recollir pràcticament el 73 % dels vots les forces que, de manera transversal i diversa, l'incorporen en el programa electoral: CiU, PSC, ERC, ICV-EUiA i CUP.

Davant aquest escenari, els 50 escons de CiU no li garantien la governabilitat i des d'ERC es va donar suport a la investidura d'Artur Mas i a l'estabilitat del seu futur govern amb la
455 signatura de l'*Acord per a la transició nacional i per garantir l'estabilitat parlamentària del Govern de Catalunya*. Amb aquest pacte de suport parlamentari extern a l'executiu, CiU i ERC es comprometien a iniciar els passos necessaris per convocar una consulta sobre el futur polític de Catalunya, passos que havien de garantir que aquesta consulta se celebraria durant el 2014. Aquest pacte, a banda de procurar donar compliment al mandat democràtic a favor del dret a decidir, també assumia el dur context social i econòmic del Principat
460 protagonitzat per la situació de crisi social i l'asfíxia financera de la Generalitat de Catalunya i dels serveis públics. Per això, el pacte fixava mesures urgents i prioritàries de caràcter social i un preacord de pressupostos en el qual s'exploraven noves vies d'ingressos propis basats en el concepte de la fiscalitat justa. El pacte pretenia aprofitar tot el marge de maniobra polític
465 possible per contribuir al màxim a la sortida de la crisi i l'emergència social, tot i les limitacions institucionals autonòmiques.

2. 2012-2014: De la Via Catalana a la V

L'estratègia seguida per ERC, consistent a donar suport a la investidura del president Mas i
470 garantir la governabilitat del seu executiu, al mateix temps que s'exercia de primera força de
l'oposició, responia a la voluntat de garantir l'inici d'un procés que havia de culminar amb una
consulta políticament vinculant sobre la independència de Catalunya. Les crítiques a aquest
doble paper d'ERC no van ser poques (moltes responien a la incredulitat davant l'èxit en
l'avenç nacional que es produïa), però el pacte d'estabilitat signat entre ERC i CiU
475 comportava, a banda d'un seguit d'acords i mesures que volien garantir l'esmentada
governabilitat, l'acord sobre el camí a seguir i les mesures a aplicar per garantir la consulta a
la població catalana sobre el futur polític del país.

Fruit d'aquest compromís, els passos es van anar succeint i ERC, amb la voluntat d'esdevenir
"el soci més fidel del poble de Catalunya" va acompanyar parlamentàriament CiU en les
480 votacions necessàries, un fet que va generar consensos indispensables, i va participar en la
creació, el 12 de febrer del 2013, del Consell Nacional per a la Transició Nacional (CATN),
òrgan assessor del Govern amb la funció d'elaborar estudis, informes i recomanacions, tant
pel que feia a la consulta com al conjunt del procés (abans i després de la votació).

Però la clau perquè aquest procés fos políticament central, majoritari i transversal va ser la
485 inclusió de les altres forces polítiques a favor del dret a decidir, com ICV-EUiA i la CUP, en
cadascun dels passos cap a la consulta, sobretot en seu parlamentària. Així és com ERC va
impulsar, promoure i liderar, juntament amb les diverses forces polítiques i socials que
defensaven el dret a decidir, la declaració de sobirania del Parlament de Catalunya, aprovada
el 23 de gener del 2013, que havia d'iniciar el procés cap a la consulta, la petició de les
490 facultats polítiques per a la convocatòria d'un referèndum sobre la independència, la creació
de la Comissió sobre el Dret a Decidir del Parlament de Catalunya, la fixació de la data i la
pregunta de la consulta que se celebraria el 9 de novembre del 2014 i que a partir d'una
pregunta esglaonada volia generar un mandat sobre la independència de Catalunya
políticament vinculant per a les forces polítiques que havien pactat la consulta.

495 Durant tot aquest període, el paper de la societat civil sobiranista va resultar fonamental, no
només per mantenir viu l'esperit i la voluntat reivindicativa des del punt de vista social, sinó
que també van esdevenir actors polítics de primer ordre en l'àmbit institucional en establir
un diàleg gairebé d'igual a igual amb els partits que donaven suport al procés de la consulta.
Així, l'ANC, OC i l'AMI van anar marcant el pols dels esdeveniments i, juntament amb un bon
500 nombre d'entitats de la societat civil, no necessàriament de tall sobiranista, van impulsar el
Pacte Nacional pel Dret a Decidir, plataforma que va donar suport a l'organització de la
consulta en el temps, la forma i el contingut pactats pel president de la Generalitat i els
partits que donaven suport a l'esmentada consulta.

El grau d'organització i mobilització de la societat catalana, sense precedents en temps
505 recents, gràcies, en bona mesura, a aquestes entitats i a l'entesa entre els partits
sobiranistes, es va convertir en un exemple de civisme i implicació l'Onze de Setembre dels
anys 2013 i 2014. Les dues dates van ser cabdals per a l'avenç del procés cap a la consulta

(per a molts, havia de ser, a més, el punt d'inflexió per a l'assoliment de l'estat propi o la independència) i la ciutadania va eixir en massa al carrer: primer amb la Via Catalana, una
510 cadena humana que va reunir més d'1.600.000 persones i que va unir el Principat de punta a punta en més de 414 quilòmetres, i un any després amb una V que va congregat 1.800.000 ciutadans, que van ocupar l'avinguda Diagonal i la Gran Via de Carles III de la capital catalana. Els dos esdeveniments van donar la volta al món per la gran quantitat de gent que van mobilitzar, per l'èxit d'organització malgrat les grans dificultats logístiques i, molt
515 especialment, pel caràcter festiu, pacífic i reivindicatiu de l'exercici més bàsic dels principis democràtics: votar.

El suport al procés, doncs, superava totes les quotes de mobilització cíviques i populars mai expressades i, amb l'ampli consens assolit en el marc de les diverses arenes de negociació política i social establertes, feia preveure un desenllaç positiu, no només amb la celebració de
520 la consulta sinó també amb el resultat.

Aquestes sensacions quedaven corroborades amb les múltiples aproximacions demoscòpiques, que demostraven l'acord d'una immensa majoria de la població catalana a la celebració de la consulta i una expressió de suport a la independència de Catalunya que superava el llindar de la majoria. En aquest punt tampoc no es podien menystenir les
525 enquestes (tant d'organismes públics com de mitjans de comunicació privats), que reflectien unes expectatives electorals d'ERC a l'alça i que arribaven, fins i tot, a predir un tomb electoral sense precedents, ja que la convertien en la primera força en intenció de vot al Principat.

El full de ruta pactat, inicialment, entre CiU i ERC, i posteriorment amb el suport tant d'altres organitzacions polítiques com socials (i per la mobilització ciutadana) s'anava complint amb,
530 entre d'altres, la Declaració de Sobirania i del Dret a Decidir del Poble de Catalunya aprovada pel Parlament el gener del 2013, amb la fixació de la data i la pregunta de la consulta del desembre del 2013 i amb la signatura solemne del decret de convocatòria el setembre del 2014.

Malgrat que els passos s'anaven encadenant tal com estaven pactats o com s'anaven pactant, el procés va patir una forta sacsejada quan, dues setmanes després de la signatura del decret de convocatòria, el Tribunal Constitucional acceptava el recurs interposat pel govern de l'Estat i en decretava la suspensió automàtica. Davant aquest fet, el president de la Generalitat va acatar l'esmentada suspensió i va proposar com a alternativa un procés
540 participatiu que volia substituir la consulta acordada.

És en aquest moment quan es trenca el consens polític transversal que fins aleshores havia acompanyat la convocatòria de la consulta del 9N i quan ERC es desmarca políticament de la decisió política d'Artur Mas, tot i seguir implicada en l'organització de l'anomenat *Nou 9N*. ERC mostra les seves discrepàncies de manera oberta respecte a una estratègia que considerava que dilatava la resolució del contenciós històric, atès que ens trobàvem davant
545 d'una nova mobilització social més, que no permetia donar compliment al mandat democràtic favorable al dret a decidir i que impedia obtenir un mandat polític sobre la independència.

550 El 30 de setembre, l'endemà de la suspensió, la societat civil, en una concentració organitzada a corre-cuita a la plaça de Catalunya de Barcelona, se sumava a la proposta del procés participatiu, però demanava la convocatòria d'unes eleccions plebiscitàries en un termini de tres mesos després del 9N amb la voluntat d'obtenir un mandat democràtic políticament vinculant a favor de la independència, al mateix temps que recordava que el que ens feia forts en el procés era la suma i la unitat entre totes les forces favorables al dret a decidir.

555

3. 2014-2015: DEL 9N A L'ANUNCI D'ELECCIONS PLEBISCITÀRIES

560 La celebració del procés participatiu va ser un altre èxit indiscutible de mobilització ciutadana. Més de 2,3 milions de persones van expressar la seva opinió al voltant de les dues preguntes acordades originàriament. El 81 % dels participants van optar pel Sí-Sí i el 10 %, pel Sí-No. La incontestable voluntat popular sobre el dret a decidir es posava, una vegada més, en evidència i mostrava clarament la nul·la qualitat democràtica d'uns poders fàctics i de l'Estat que, de manera reiterada, es mantenien enrocats en la negativa sistemàtica per resposta.

565 La superació del 9N va obrir un nou escenari polític que no havia estat pactat prèviament entre CiU i ERC, i encara menys amb la resta de forces polítiques a favor del dret a decidir. En el pacte d'estabilitat parlamentària no s'havia pactat un escenari alternatiu a la no-celebració de la consulta políticament vinculant. I ERC havia manifestat públicament la negativa a preveure escenaris alternatius abans del 9N per no debilitar l'opció de la celebració d'una consulta davant de la bel·ligerància presentada per l'Estat.

570 El president Mas, en una conferència dues setmanes després del 9N, anunciava que considerava necessària la convocatòria d'unes eleccions amb caràcter plebiscitari, que havien de ser la consulta definitiva, però supeditava aquestes eleccions a la configuració d'una llista electoral, encapçalada o tancada per ell mateix, on se sumessin els partits que volguessin, deixant enrere les seves sigles i fent-se acompanyar de personalitats de la societat civil, amb 575 la idea de presentar-se per a un únic mandat que havia de ser breu (any i mig) i amb l'objectiu d'avançar de manera definitiva cap a un referèndum que garantís la constitució d'un nou estat. Aquesta era la seva proposta i aquesta era, segons el seu criteri, la manera d'aconseguir un caràcter plebiscitari: que una llista amb un programa i un compromís clarament sobiranista guanyés unes eleccions de manera clara i contundent.

580 En aquest sentit, el posicionament més o menys obert de l'entorn de determinades organitzacions polítiques i socials i de personalitats amb certa presència i influència mediàtica, que apostaven per una llista unitària del sobiranisme sota diferents fórmules i denominacions (llista de país, llista del president...), centrava el debat en la fórmula electoral i obviava el debat més important sobre el programa electoral, en definitiva, sobre el mandat democràtic que s'havia d'obtenir d'aquestes eleccions, és a dir, sobre com s'havia de conduir 585 un procés constituent cap a un estat independent. En aquest context, ERC va optar per

590 presentar la seva proposta basada en el contingut del mandat, i va sol·licitar la convocatòria urgent d'unes eleccions clarament constituents, amb un gran acord sobre un full de ruta públic, concís i sense ambigüitats d'un procés constituent radicalment democràtic, amb el ciutadà com a protagonista i amb la celebració d'un referèndum final per aprovar el text constitucional i, així, poder proclamar la República Catalana. Respecte a la fórmula electoral, ERC va defensar la idea que amb llistes aliades que compartissin aquest full de ruta en el seu programa electoral, el mandat era igualment possible i així s'abraçava un espectre més ampli de la diversitat social i política del país, un fet que donaria més garanties d'èxit al procés.

595 ICV també va presentar la seva proposta política per a aquest nou escenari, que consistia en l'exercici del dret a decidir dels ciutadans de Catalunya basat en el pacte amb l'Estat en el marc d'un procés de reforma estatal. I la CUP, per la seva banda, defensava una proposta política fonamentada en unes eleccions de caràcter constituent, de les quals se n'havia d'obtenir un mandat per a un procés constituent de caràcter ciutadà i popular.

600 La configuració d'aquest nou escenari polític va culminar el 14 de gener del 2015, quan s'arriba a un acord entre Mas i Junqueras, avalat per l'ANC, OC i l'AMI, per convocar eleccions el 27 de setembre. S'accepta la possibilitat de presentar-se amb llistes diferents, unides per l'acord d'un full de ruta sobre el procés d'independència, i pactant tant el suport d'ERC als pressupostos de la Generalitat com el compromís de CiU d'impulsar mesures efectives per al desenvolupament d'estructures d'estat des d'aleshores i fins a la celebració dels comicis.

610 Ens trobem, doncs, davant un escenari d'extrema complexitat, al qual cal afegir la sacsejada del panorama polític en el terreny municipal arran de les eleccions del 24 de maig d'enguany, que ha fet emergir o ha consolidat moviments i organitzacions de base com a actors polítics de primer ordre i amb un pes específic molt important i que també tindran la seva influència en l'esdevenir del procés nacional. Amb risc de simplificar, però amb voluntat descriptiva, podríem dir que en aquests moments ERC es troba al bell mig d'una dialèctica entre els que pretenien una unió del sobiranisme en clau merament instrumental i els que volen lligar de manera irremeiable aquest procés constituent a una regeneració profunda de la vida política del país; dos posicionaments que sembla que estan defensant dues cosmovisions oposades i enfrontades del país.

620 En vista, doncs, dels intents que no remeten, i que han augmentat els darrers mesos, de lligar ERC a l'estratègia plantejada pel president Mas, i de la voluntat de canvi contundent que una part important de la població ha expressat a les urnes dels seus municipis, apoderant opcions polítiques moltes de les quals, tot i no ser contràries al dret a decidir, tampoc no el consideren un ítem prioritari en la seva acció de govern, ERC haurà de trobar el seu espai per poder exercir un lideratge que uneixi i cusi les dues sensibilitats rupturistes presents a la nostra societat: la nacional i la social. No serà una tasca fàcil, però la unió d'aquests dos objectius és en l'ADN d'ERC des que es va fundar, i avui la situació social i política s'acosta una mica més a assolir-la.

625

4. Les eleccions municipals del 24M: l'onada de canvi i regeneració sacseja el mapa polític

630 El resultat de les eleccions municipals del 24 de maig ha significat un canvi polític sense precedents tant a Catalunya com l'estat. La canalització del desassossec social cap a opcions polítiques emergents, contestatàries i rupturistes, amb fórmules i formats diversos, ha trencat o ha fet trontollar majories tradicionals, especialment en les ciutats grans i mitjanes. I en aquest nou mapa municipal, ERC no ha quedat al marge de la voluntat de canvi i regeneració i ha esdevingut la segona força municipalista del país i la que ha registrat un increment més gran tant de vots com de regidors.

635 Malgrat uns bons resultats que també han permès la irrupció d'ERC en ciutats on tradicionalment no érem presents, el retorn a grans ciutats on fa quatre anys vam perdre la representació i la consolidació d'una extensió territorial que ens ha permès arribar a una immensa majoria de municipis del país, cal reconèixer que la sensació de voluntat de canvi més o menys rupturista també l'han capitalitzat altres candidatures que han obtingut uns resultats excel·lents en ciutats importants del Principat, fet perfectament il·lustrat per la victòria de Barcelona en Comú a la capital. Al costat de la candidatura liderada per l'exactivista Ada Colau, cal comptar també amb les alternatives a governs tradicionals que poden liderar altres candidatures de confluència o les mateixes CUP, que han registrat un increment de suport electoral molt significatiu.

645 Així doncs, al mateix temps que ERC ha esdevingut la principal força municipalista de canvi i s'ha consolidat amb força de cap a cap del territori, incrementant representativitat i poder institucional (es van incrementar el nombre de llistes presentades de 583 a 715, vam obtenir més de mig milió de vots, que van suposar gairebé 2.400 regidors, i vam guanyar a 224 municipis, en 187 dels quals amb majoria absoluta), també ha hagut d'entomar el repte de decidir majories de govern en municipis importants, però amb el condicionant que en molts d'aquests municipis els resultats no ens han permès liderar una alternativa que hagi tingut de protagonistes aquestes forces emergents. En aquest punt també serà important exigir responsabilitat i compromís a algunes d'aquestes opcions polítiques quan les alternances històriques o la configuració de governs de canvi depenguin del seu suport. Serà, doncs, el moment d'estar amatents a la voluntat real de tothom d'impulsar la regeneració o l'alternativa i caldrà denunciar quan calgui i davant la societat l'immobilisme o la complicitat amb el poder establert per les forces polítiques que avantposin la seva estratègia d'*acumulació de força electoral* a la voluntat de canvi expressada per la societat.

660

665 **III. UN MAPA POLÍTIC EN (RE)CONSTRUCCIÓ**

1. El principi de la fi del sistema de partits de la Transició

670 El resultat de les eleccions al Parlament Europeu del juny del 2014 va significar un primer senyal d'esgotament d'un sistema de partits que, en l'àmbit espanyol, havia consolidat un bipartidisme de facto. L'important descens del suport electoral als dos grans partits (PP i PSOE), l'increment destacable de vots d'IU i UPyD, la irrupció amb una força molt destacable de Podemos, una formació creada cinc mesos abans i que volia recollir el sentiment d'indignació popular sorgit de diversos fronts, el més destacat dels quals havia estat el 15M, i el gens menyspreable ascens de Ciudadanos (C's) en foren mostres més que evidents.

675 Aquesta tendència a la fragmentació del sistema de partits, que era posada en relleu enquesta rere enquesta, va quedar confirmada en les eleccions municipals del maig, així com en les eleccions autonòmiques d'Andalusia del 22 de març i en les tretze eleccions autonòmiques de règim comú, ja que en la pràctica totalitat de les comunitats autònomes i en un gran nombre de capitals de l'Estat la davallada dels partits "tradicionals" va permetre
680 convertir-se en alternativa política, o en formacions decisives per decantar majories, candidatures de "confluència" en totes les seves variants i, fins i tot, les llistes de C's.

Malgrat que en les eleccions locals (no tant en les autonòmiques) els dos grans partits segueixen ocupant la major part de representació institucional, cal recordar que Podemos o C's en l'àmbit estatal continuen sent partits en vies d'expansió i implantació i que es van
685 presentar en un nombre de municipis molt inferior al PP o al PSOE. Podemos com a tal, a més, no va presentar llistes en l'àmbit municipal i es va limitar a formar part de candidatures de confluència en alguns municipis, tot i que a tot el territori estatal van aparèixer candidatures, moltes de les quals van obtenir representació, que, prenent l'esperit o manllevant el nom o els eslògans, van recollir l'impuls mediàtic i electoral d'aquesta formació.

690 A Catalunya, la fragmentació electoral ja s'havia iniciat amb anterioritat, però en les dues darreres eleccions (europees i locals) es van confirmar uns canvis significatius en la configuració del sistema de partits. Així, CiU, tot i continuar sent la força més votada en les eleccions del 24 de maig, va patir una important davallada, mentre que ERC va incrementar la seva representació fins a situar-se com a segona força municipalista del país, després
695 d'haver aconseguit guanyar un any abans els comicis europeus. La tendència a reduir-se la distància entre els partits més votats i la resta, la possibilitat que ERC esdevingui la primera força del país i la irrupció de noves formacions o la consolidació i creixement d'opcions que, fins fa relativament poc, eren considerades poc rellevants s'han accentuat amb les eleccions municipals.

700 Esquerra Republicana ha continuat mantenint representació institucional en l'àmbit local al País Valencià i a les Illes Balears. Malgrat aquesta presència, però, hem de reconèixer que en aquests dos territoris, tot i participar tangencialment en l'onada de canvi, no n'hem estat els

protagonistes. Esquerra Republicana del País Valencià, amb l'acord segellat amb Esquerra Unida del País Valencià i el Verds, ha ampliat la seva implantació institucional amb més de 705 200 regidors (a més de les coalicions municipals amb Compromís i les llistes municipals pròpies) de la coalició "Acord Ciutadà" i ha quedat a les portes d'assolir per primera vegada representació a les Corts Valencianes i estar present per primera vegada a diputacions com les d'Alacant i València. El País Valencià ha viscut un sotrac electoral amb un gir clar cap a l'esquerra transformadora i el valencianisme. Si les europees vaticinaven un esfondrament del bipartidisme especialment per al PP, amb una forta irrupció de noves forces polítiques 710 estatals que pareixien tallar el creixement de Compromís, les eleccions locals (i també a les Corts) han dibuixat un mapa electoral del tot nou: una hegemonia del PP absolutament esfondrada des del punt de vista electoral i de poder institucional, un PSPV que no troba el seu sòl electoral, una considerable (sense arribar a les expectatives) implantació de 715 Ciutadans, que en cap cas resol les pèrdues del PP, i un Podemos que no ha assolit el seu objectiu d'encapçalar l'espai rupturista, el lideratge del qual ha recaigut en Compromís. El resultat final, doncs, és una majoria d'esquerres a les principals institucions polítiques valencianes, començant pels ajuntaments més importants del país i amb especial significació del cap i casal.

720 Per la seva banda, a les Illes Balears, l'estratègia etnocida contra la llengua, la cultura i l'educació del govern de José Ramón Bauzá va provocar que més de 120.000 persones sortissin al carrer el setembre del 2013, una xifra mai assolida en una manifestació. Malgrat el clam de la societat, el govern del PP va continuar la seva política (va tancar les emissions dels canals de la CCMA, va impulsar decrets com el TIL, etc.). Tot plegat va portar el PP a la 725 pèrdua de 15 diputats de 35 al Parlament, la major derrota patida pels conservadors. Després de les eleccions del 24 de maig, MES (coalició formada pel PSM, Iniciativa-Verds i altres grups independents i a la qual no es va poder sumar finalment Esquerra Republicana Mallorca) té la possibilitat de formar govern si obté el suport de Podem i PSOE.

730 Aquest final del bipartidisme a l'Estat espanyol ha estat presentat com un símptoma de final de règim sorgit del consens constitucional; afirmació que caldrà confirmar si la tendència segueix sent la pròpia de la "normalitat política europea": és a dir, la configuració d'un context parlamentari i multipartidista en què les dinàmiques fonamentades en la negociació, el consens i la construcció d'acords en seran els trets característics. Aquest trànsit cap a un pluralisme polític més ampli que s'anunciava per enèsima vegada després de la darrera 735 majoria absoluta del PP (2011) i que semblava que s'havia d'articular al voltant d'una formació com UPyD, i en vista que IU no ha estat capaç d'aglutinar el descontentament del votant d'esquerres, es va començar a concretar inicialment a partir de les eleccions europees amb la irrupció de Podemos, que després d'obtenir cinc eurodiputats va començar a aparèixer a les enquestes com una formació no només amb capacitat de condicionar 740 majories (d'esquerres) sinó fins i tot amb possibilitats reals de ser l'alternativa de govern. Juntament amb aquest increment d'intenció de vot cap a Podemos, UPyD començava a desaparèixer del taulell demoscòpic. Els darrers mesos, però, hem assistit a una operació de llançament i suport mediàtic (similar, cal dir-ho, al que va rebre la formació de Pablo Iglesias

745 abans d'obtenir representació institucional) de Ciutadans, el qual ha estat enarborat per
determinats sectors de l'establishment espanyol, descontents o desesperats amb la
trajectòria erràtica del PP, com l'única formació capaç d'aturar l'ascens (demoscòpic)
imparable de Podemos.

750 Sigui com sigui, el bipartidisme sorgit del consens de la Transició que semblava immutable
avui apareix com un més dels anacronismes d'aquella època. La indignació social i política,
fruit no només de la brutal crisi econòmica i de l'augment de les desigualtats, sinó també de
la subjugació de certs poders polítics a mandats no populars i als casos creixents de
corrupció, ha cristal·litzat els darrers temps també en expressions partidistes. Aquesta
"partització" del desassossec social ha fet que la indignació hagi passat de les places, els
carrers, les aules o els mitjans de comunicació a les institucions, un fet que ha mogut els
755 pilars d'un sistema de partits que romanía estable, dins la lògica d'alternança bipartidista,
des de l'aprovació de la Constitució del 1978.

El final del bipartidisme sembla ja un fet. Els senyals són clars i, tot i que hi continua havent
un cert risc de reestructuració endògena del sistema (la substitució d'uns actors per uns
altres) o que l'emergència de noves polaritats i formacions polítiques tinguin un impacte real
760 menor a l'esperat, tot sembla indicar que s'acabarà conformant un escenari polític amb
quatre actors principals, si l'operació Ciutadans acaba cristal·litzant. Aquesta nova etapa té
també uns efectes importants en el protagonisme de les reivindicacions històriques de
Catalunya i el País Basc. El paper que els partits representants del nacionalisme,
fonamentalment de tall conservador, d'aquestes dues nacions han tingut com a partits
765 frontissa en la dialèctica entre els dos grans partits espanyols semblaria que deixaria de ser
un paper central. Així, amb un sistema de quatre partits d'àmbit estatal, es formarien entre
aquestes opcions i es relegaria els partits d'àmbit no estatal a un segon pla en la negociació
parlamentària.

770 Malgrat aquesta possible pèrdua de protagonisme i poder de negociació i influència, no és
gens menyspreable l'oportunitat que el final del bipartidisme pot donar a un procés
constituent. Cal recordar que les noves formacions emergents, amb més o menys mesura,
proposen algun tipus de "refundació" del sistema. Algunes parlen fins i tot de revisar els
acords i els consensos de la Transició i aposten per una reforma constitucional. D'altres no
arriben tan lluny, però també plantegen canvis estructurals en les principals institucions de
775 l'Estat i en la seva organització. Per això, i per la influència i el pes que la societat catalana
pot tenir en l'esdevenir i en el triomf d'algun d'aquests partits o dels seus programes
reformistes rupturistes, l'enfonsament del bipartidisme pot ser una oportunitat històrica per
a l'assoliment de les reivindicacions catalanes.

780 Relacionar l'emergència de nous actors protagonistes amb el procés català no és, doncs, una
possibilitat remota. L'estratègia del sobiranisme ha de tenir present la finestra d'oportunitat
que representen les propostes de canvi transformador que acompanyen els programes
d'aquests partits o les declaracions i els posicionaments dels seus líders. Els que pregonen
processos constituents a l'Estat espanyol poden ser més sensibles al dret a decidir dels

785 catalans i els valencians perquè avui, si més no, s'hi estan posicionant des del respecte i, en alguns casos, des de la complicitat a les demandes catalanes, i això és, cal reconèixer-ho, una novetat important. De la força que tinguin les forces sobiranes en aquest escenari, i les potencials complicitats que se'n derivin, en dependrà en bona mesura la capacitat d'arribar a acords rellevants per al procés de construcció nacional.

790 De la mateixa manera que aquests nous actors són rellevants per a l'assoliment de les nostres reivindicacions, l'evolució positiva del procés català també ha de ser vista com un oportunitat per engegar aquest procés constituent. La independència de Catalunya pot ser, doncs, el punt d'inflexió que engegui aquest procés, fet que fa encara més necessari teixir les pertinents complicitats. Aquest procés pot tenir especial influència al País Valencià, on la confluència d'aquestes forces estatals i el sobiranes podrien establir un marc d'actuació
795 conjunta favorable, tant en la regeneració política com en la necessitat de transformació de l'estructura de l'Estat espanyol, bé cap a una estructura federal o cap a l'aparició de nous processos constituents.

2. De l'hegemonia de CiU a la consolidació d'un sobiranes plural

800 Des de les primeres eleccions de 1980, el Parlament de Catalunya ha vist com les forces polítiques provinents del catalanisme polític han estat les majoritàries, fet que, com no podia ser d'una altra manera, ha quedat reflectit en la composició de tots i cadascun dels governs de la Generalitat. Cal recordar, però, que el catalanisme polític, així com les seves expressions electorals, ha viscut una evolució molt important que s'ha accelerat els darrers temps.

805 En la darrera dècada, com a mínim, s'ha produït una reformulació dels mitjans i les eines que el catalanisme havia utilitzat majoritàriament de manera tradicional. La tradicional política coneguda de "peix al cove", fonamentada en la capacitat d'influència en les Corts Generals de l'Estat espanyol, condicionar l'acció política a la reforma de lleis espanyoles, la transferència de competències cap a un govern autòmic, la reforma de lleis orgàniques
810 com els estatuts d'autonomia, els pactes fiscals, la capacitat de pressió per incrementar les transferències financeres del govern central als autònoms, entre d'altres, ha estat superada per una nova dinàmica en què la centralitat és la sobirania catalana.

No només van ser les polítiques involucionistes dels govern encapçalats per Aznar sinó també la constatació que les promeses de reconeixement de la plurinacionalitat per part del
815 PSOE de Zapatero quedaven en paper mullat el que decanta l'opinió majoritària de la societat catalana cap a posicions nítidament sobiranes.

La percepció, cada cop més estesa, que l'Estat espanyol estava en una fase de constricció unitarista més que no pas de descentralització administrativa i política presenta el sobiranes i la independència com l'única eina disponible per aconseguir els objectius
820 d'igualtat, modernitat, oportunitats i justícia anhelats per bona part del catalanisme.

Aquesta reformulació del marc polític, aquest redibuixar les eines necessàries per aconseguir els objectius volguts, modifica de manera profunda i radical el sistema català de partits polítics, abans fins i tot, i en comunió més endavant, de la irrupció dels fenòmens polítics relacionats amb la canalització de la indignació ciutadana.

D'una banda, obliga els dos partits majoritaris tradicionals, CiU i PSC, a ubicar-se respecte a un concepte –la independència o exercici de la pròpia sobirania– que mai no havia estat el centre de la seva acció política. L'acció política dels governs d'entesa i la conjuntura canviant en la societat catalana desplacen la centralitat del catalanisme cap a posicions clarament independentistes. De l'altra, i sumat als efectes d'una crisi de sistema econòmic i productiu de causes profundes i resultats devastadors, relliga de manera indestriable el projecte polític sobiranista a les polítiques socials i de benestar.

En aquest context es produeix un fenomen clau en que ERC ha tingut un paper protagonista: l'apropament de bona part de gent nascuda fora de Catalunya a posicions sobiranistes. És a partir de la constatació que hi pot haver una majoria disposada a construir un nou Estat, una república catalana independent, que es comença a plantejar de manera seriosa com ha de ser aquesta nova administració pública, quins valors primordials l'han de guiar i com ha de ser utilitzada aquesta nova eina per als respectius objectius profunds.

És gràcies a la transversalitat del projecte polític sobiranista que els accents sobre com cal construir el nou estat guanyen més rellevància. És gràcies a l'oportunitat única de participar en un procés constituent com a resposta a totes les crisis (social i econòmica, política i cultural) que permet sumar indecisos al projecte. A més, la creixent desconfiança cap a alguns representants d'un sistema polític sota l'ombra de la corrupció –i sovint reconegut i declarat com a corrupte– fa que aspectes com la confiança i la credibilitat acabin sent molt rellevants a l'hora de decidir el vot.

Si bé és cert que les cotes de suport electoral dels partits avui considerats sobiranistes no assolixen els màxims històrics d'aquests partits, és del tot innegable que aquests actors són avui marcadament sobiranistes, fet que en algun partit no es podria considerar així fa poc més d'una dècada. Avui, podem considerar que els diputats nítidament sobiranistes al Parlament de Catalunya són majoritaris i que, per tant, s'ha produït un decantament del mapa polític del catalanisme d'una hegemonia incontestable de CiU a la configuració d'un sobiranisme plural. D'un domini del catalanisme de tipus socioeconòmic conservador a un sobiranisme majoritari que, com a tal, abraça les diverses famílies de l'espectre ideològic.

Si l'inici del mil·lenni va veure que ERC feia un important salt electoral i decantava governs de la Generalitat, les eleccions que en tancaven la primera dècada incrementaven el suport als partits (ara ja sí) sobiranistes però castigant de manera important ERC, retornant el suport electoral a CiU (que quedava mol lluny de les xifres anteriors al 1999) i feia aparèixer una formació com Solidaritat Catalana per la Independència. Les darreres eleccions celebrades, les del 2012, donaven un suport al sobiranisme semblant, però ressituant els seus protagonistes amb un important descens de CiU, un fort augment d'ERC i la irrupció de la CUP. És justament la creixent fragmentació de l'espai tradicional del catalanisme i la seva

decantació cap a posicions sobiranistes i, àdhuc, independentistes el que és una nova realitat, la qual, a més, ha quedat refermada amb els resultats de les dues darreres eleccions celebrades: les europees del 2014 i les municipals del 2015.

865 Així, les eleccions del juny del 2014 al Parlament Europeu van tenir tres grans evidències a Catalunya. La primera és l'increment de participació, que va anar indubtablement relacionat amb la voluntat de la població catalana de lligar aquests comicis al procés sobiranista, un fet que queda palesat no només per una participació diferencial respecte a la mitjana estatal de gairebé dos punts, sinó també perquè Catalunya partia d'una participació a les anteriors europees de vuit punts percentuals. Així, mentre a l'Estat la participació amb prou feines s'incrementava un 1 %, a Catalunya ho feia gairebé més d'un 9,5 %. La segona evidència és que, fruit d'aquest increment de participació en clau de procés, el resultat de les forces sobiranistes va ser molt superior al registrat en les eleccions de cinc anys abans, ja que la suma de vots de CiU i ERC va passar del 31,6 % al 45,5 % i, concretant més la descripció
870 d'aquestes dades, en sorgeix la tercera evidència: el canvi de lideratge electoral en el catalanisme polític amb la victòria per primera vegada en unes eleccions des de la Segona República d'ERC.

La suma d'aquests tres factors –increment de participació en clau de procés, victòria de les forces sobiranistes i ERC primera força– configuren un nou escenari, no només, com s'ha dit,
880 en el sistema de partits català, sinó també, i molt en concret, en l'espai polític del catalanisme, que més enllà d'haver-se convertit en un espai multipolar amb diversos actors amb pes específic pot estar vivint un canvi en el seu lideratge (electoral).

Aquests moviments, doncs, són significatius i caldrà tenir-los en compte a molt curt termini, perquè les eleccions municipals han anat consolidant algunes d'aquestes tendències (a pesar que l'anàlisi local no sempre es pot extrapolar a l'àmbit nacional), en especial l'increment de
885 pes de les formacions sobiranistes, tant pel que fa a vots com pel que fa a regidors. I la demoscòpia sembla indicar que el sobiranisme continuarà dominant el Parlament, tot i que no és contundent a escatir amb quina majoria i, especialment, quina serà la força política que l'encapçalarà.

890 És en aquest context en què caldrà analitzar i valorar no només tot allò que estem desenvolupant en aquestes línies pel que fa a ERC, sinó també quin impacte tindrà en el catalanisme l'evolució dels altres actors d'aquest espai. Fins a quin punt la refundació de CDC després de l'esclat del conjunt de causes judicials que afecten directament o indirectament aquesta formació –casos Millet, Crespo, ITV...– i en especial la implosió que ha significat per a
895 CiU (però també per al mateix catalanisme) el cas Pujol i les seves derivades, podrà ser una refundació amb èxit. Quins seran els efectes polítics de la irrupció, la consolidació i el creixement de la CUP per l'espai de l'esquerra sobiranista, que afegeix un nou actor, aquest sí, amb totes les garanties de permanència. Quin paper tindrà ICV, que, just abans de les eleccions municipals, semblaven abocats a quotes de representació més aviat testimoniales i
900 que, una vegada més, han representat molt hàbilment un paper de certa innovació política apostant per processos de confluència, que els han permès mantenir-se molt presents en

l'escenari polític català i que podrien esdevenir un actor fonamental si l'èxit assolit a, entre d'altres, l'Ajuntament de Barcelona es repeteix al Parlament de Catalunya. En darrer lloc, tampoc podem oblidar les formacions que han sorgit del PSC i que n'han estat foragitades
905 perquè des del federalisme més sincer i convençut són organitzacions i persones que han abraçat, o abracen, el sobiranisme o l'independentisme com l'eina més efectiva per fer realitat els seus objectius polítics de sempre. Perquè, cal tenir-ho sempre present, aquest socialisme d'arrel nítidament catalanista ha estat durant molt de temps un espai molt majoritari al nostre país i, com a tal, ens és indispensable per arribar a conformar el país que
910 anhelem.

I, justament per tot això, és indispensable no només entendre quina és la realitat social i política del nostre país, sinó també entendre com podem arribar a assolir l'èxit en un procés tan complex com és crear un nou estat sobirà en el context europeu. La necessària unitat d'acció cal vincular-la, com a mínim, a dos conceptes bàsics: la voluntat de sumar més gent al
915 projecte independentista i ser al màxim d'audaços amb els altres actors polítics, especialment l'Estat espanyol i la comunitat internacional de manera genèrica. És a partir de la voluntat de sumar més persones que es veuen les virtuts de la transversalitat. Per sort, el nostre és un projecte compartit per persones diverses. La clau per continuar sumant gent és mantenir la màxima cohesió en la unitat d'acció i, alhora, poder trobar vies i mecanismes per
920 discrepar en els aspectes en què els diversos accents del bloc sobiranista discrepen o difereixen. I aquí, aquest nou sobiranisme plural i divers, sense un lideratge hegemònic, és la clau de volta per poder construir un projecte emancipador i de canvi.

3. L'emergència d'un nou eix de canvi i transformació

925 El procés d'independència coincideix en el temps amb l'aparició d'un nou eix polític, diferent dels eixos social i nacional que han caracteritzat la vida política del nostre país durant els darrers segles. Es tracta de l'eix de regeneració democràtica. Per entendre'l, cal tenir present el model de participació política predominant a Occident des dels anys vuitanta cap endavant, que ha combinat dues característiques aparentment contradictòries: (1) la
930 consolidació de la democràcia representativa com a única forma de govern legítima a ulls d'una immensa majoria de la ciutadania, i (2) la progressiva passivitat de l'ideal de ciutadania, en què les formes tradicionals de participació activa (com, per exemple, l'activitat sindical) han perdut en bona mesura la força i el seguiment que tingueren en el passat, de forma que l'exercici de la ciutadania ha anat quedant reduït, per a la majoria de la població, a la votació
935 de representants cada quatre anys.

Aquest model de participació política ha coincidit cronològicament amb el triomf del neoliberalisme. Fins a l'inici de la crisi del 2008, el progressiu desmantellament de l'estat del benestar a bona part d'Occident no ha motivat una reacció ciutadana en forma de protesta social i participació política activa més enllà dels cicles electorals. El fet que la pèrdua de
940 drets socials hagi coincidit amb una expansió sense precedents del crèdit durant les dècades del 1980 i el 1990 ha actuat com a amortidor de les tensions socials. Tanmateix, l'esclat de la

crisi de 2008 i el consegüent final dels "diners barats" han mostrat la precarietat econòmica en què, sense saber-ho, vivien instal·lades les classes mitjanes i treballadores occidentals des de feia anys.

945 Alhora, l'enfonsament de la il·lusió del benestar fonamentat en el crèdit ha comportat, com en un castell de cartes que s'ensorra, l'enfonsament de la il·lusió de la democràcia representativa com a estadi final de la història política d'Occident: quan van perdre el suport del crèdit, ciutadans, famílies i empreses van girar els ulls als governs pels quals havien votat..., per, tot seguit, trobar-se'ls massa ocupats rescatant bancs com per rescatar-los a ells.

950 La idea que n'hi ha prou de votar cada quatre anys per assegurar que els governs treballin per la gent es revelava, també, com una il·lusió. De la constatació de les mancances de la democràcia representativa no en va sorgir, sortosament, un moviment de rebuig frontal, sinó una onada de protestes que reclamaven una democràcia millor: Occupy Wall Street, la revolució islandesa, les protestes de la plaça Syntagma a Atenes o, a casa nostra i arreu de

955 l'Estat espanyol, el 15M.

A casa nostra, a aquest descontentament amb la falta de control democràtic real sobre les institucions, s'hi ha sumat, com a corol·lari de vergonya, l'esclat de casos de corrupció, que han mostrat que, el que inicialment semblava un simple moviment reactiu al carrer, s'ha acabat traduïnt en l'emergència del nou eix polític que assenyalàvem més a dalt. Un eix

960 relacionat amb el tradicional esquerra/dreta, però que no s'hi confon. A un costat de l'eix, hi trobem els partits hegemònics al nostre país des de la Transició: poc transparents, verticals, tancats, controlats per elits privilegiades i relacionades amb el poder econòmic (com exemplifica el fenomen de les portes giratòries), i àmpliament tolerants amb la corrupció a les seves files. A un altre costat de l'eix, hi trobaríem els partits de l'anomenada *nova política*:

965 transparents, participatius, oberts, amb un protagonisme important de dirigents extrets de les classes populars, i amb tolerància zero cap a la corrupció.

Dins aquest espai de la nova política han sorgit multitud d'opcions polítiques, algunes molt volàtils, i que en teoria han encarnat el que aquesta nova política hauria de representar. Tanmateix, a la incertesa que genera saber si un nou actor serà fidel al que promet un cop

970 assolixi poder real s'hi uneix el fet que algunes d'aquestes forces ja han donat senyals primerenques que no estan tan lluny d'adoptar els vicis de la vella política, com ara reproduir estructures d'organització interna tan verticals o més que les dels partits tradicionals.

Com la majoria dels grans moviments de canvi, la nova política no s'improvisa. En aquest sentit, Esquerra Republicana està en una posició immillorable per demostrar sobre el terreny

975 el que significa fer nova política, ja que, en cert sentit, n'està fent des que es va fundar. Vuitanta-quatre anys després, continua sent l'únic partit català que escull els seus dirigents per sufragi universal directe de tota la militància, un dels pocs que ha pogut retenir un procediment congressual assembleari, i l'únic que sistemàticament ofereix algunes de les seves candidatures més importants (com el lloc de cap de llista al Congrés de Madrid o al

980 Parlament Europeu) a candidats independents. I no cal dir que Esquerra està neta de dalt a baix, i no com ho està un nadó: a Esquerra Republicana l'avalen vuitanta-quatre anys de

netedat, així com el fet d'haver impulsat algunes de les primeres mesures anticorrupció (com ara la creació de l'Oficina Antifrau) en una època en què aquesta qüestió no tenia la rellevància mediàtica que té ara.

985 Cal, a més, assenyalar l'íntima connexió que, de fet, hi ha entre regeneració democràtica i alliberament nacional. La dependència de Catalunya respecte de l'Estat espanyol no només suposa la carència dels recursos i les eines necessàries per fer la millor política social: també suposa l'encadenament a un Estat amb mancances cròniques a l'hora de regenerar-se i adaptar-se als nous temps. Si la Transició va permetre el trànsit d'una dictadura a una

990 democràcia representativa de baixa qualitat, el que en cap cas ha permès ha sigut una renovació de les elits econòmiques i socials que van guanyar la Guerra Civil, ni un aprofundiment democràtic que hagi donat peu a qüestionar alguns dels tabús imposats per Franco, com ara la institució monàrquica.

995 Cal assenyalar, a més, que la falta de solució per a la dialèctica Països Catalans-Espanya no només bloqueja les possibilitats de canvi al nostre país: també és un dels factors que obstaculitzen històricament les possibilitats de l'Estat espanyol de regenerar-se. Els moviments de regeneració democràtica a l'Estat espanyol s'han vist històricament forçats a escollir entre: (1) una aliança amb els seus epònims perifèrics, cosa que comporta la criminalització com a còmplices del "separatisme regional"; o bé (2) la renúncia a aquesta

1000 aliança per no ser víctimes d'aquesta criminalització, cosa que paradoxalment els priva de la força necessària per emprendre la regeneració democràtica de l'Estat.

L'única manera que la regeneració democràtica avanci tant als Països Catalans com a l'Estat espanyol és mitjançant el triomf del procés d'independència de Catalunya. Només trencant aquesta cadena, la nova política podrà regenerar democràticament Catalunya. I només quan

1005 aquesta cadena es trenqui, el regeneracionisme espanyol podrà trencar les seves pròpies cadenes. És mitjançant la independència que el nostre país podrà esdevenir una República digna de tal nom: lliure, justa i neta. Una República independent que, finalment, podrà conviure en amistat i bon veïnatge amb la República espanyola.

1010 En aquest sentit, tant els independentistes incondicionals, com els instrumentals (els que veuen en la independència un mitjà per a la millora política, econòmica i social del país), com els federalistes més genuïns del nostre país tenen motius confluents per treballar pel triomf de l'esquerra nacional. És només mitjançant aquest triomf que els projectes d'alliberament nacional, canvi social i regeneració democràtica podran marxar al mateix pas, de forma que s'allunyin definitivament tant el fantasma d'una independència lampedusiana (on tot canvia perquè no canviï res), com el fantasma de renunciar a una oportunitat històrica per al país en

1015 pro d'un intent de reforma democràtica i federal de l'Estat espanyol que, com sempre, acabi esdevenint fallit. L'hegemonia de l'esquerra nacional deixarà clar que no hi ha independència sense canvi social ni regeneració democràtica, i alhora serà el revulsiu que l'Estat espanyol necessita per entendre que ja no li queden més opcions que sotmetre's a una profunda

1020 reforma democràtica.

4. El paper de la societat civil als Països Catalans

1025 Als Països Catalans, l'existència d'organitzacions o plataformes plurals i apartidistes amb un
important pes social i amb una capacitat d'incidència més que notable en el seu camp
d'actuació sectorial ha estat un fet diferencial. Centrant-nos en l'objecte de reflexió d'aquesta
ponència, les entitats cíviques de caràcter polític i cultural que en diferents etapes han
protagonitzat i influït en l'agenda política del que avui ha cristal·litzat en el sobiranisme (en
1030 les seves múltiples facetes) han estat moltes i diverses. Algunes amb una llarga trajectòria,
d'altres de creació més recent; algunes desaparegudes, d'altres reapareixent. La facilitat amb
què la societat catalana, valenciana o balear han creat organitzacions d'aquest tipus per
afrontar temes concrets o més amplis en funció del moment històric ha estat i és una
característica política important. I ho és des del moment que aquestes entitats s'han
convertit en actors polítics de primer ordre. Perquè no només han liderat reivindicacions, sinó
1035 que també han substituït l'administració (estatal però també autonòmica) quan aquesta no
ha actuat, s'ha inhibit o ha anat directament en contra dels interessos polítics, culturals o
lingüístics del nostre país, i han acabat nodrint de discurs, lideratges i suports els diferents
partits polítics d'aquest sobiranisme. Estem parlant d'entitats com Òmnium Cultural, Obra
Cultural Balear, Escola Valenciana, Acció Cultural del País Valencià, La Bressola, La Crida,
1040 Plataforma per la Llengua, la CAL, Plataforma pel Dret a Decidir, Assemblea Nacional
Catalana, Súmate i tantes i tantes d'altres.

Cal reconèixer, però, que en el cas del Principat, durant aquesta darrera dècada, la societat
civil catalana organitzada ha recuperat la vitalitat que potser havia perdut a finals del segle
passat i ha tornat a destacar pel fet de tenir una gran capacitat d'incidència, fins al punt que
1045 ha arribat a marcar de manera singular l'agenda política. Tant és així que algunes de les
decisiones polítiques o institucionals més transcendents han anat a remolc de les
mobilitzacions ciutadanes. La societat catalana és, per si mateixa, una societat altament
mobilitzada i militant en moviments socials, entitats, associacions, tercer sector, o en la dita
societat civil. Aquesta militància social és prolífica al voltant de diverses causes i objectius
1050 polítics, socials, nacionals, culturals, de solidaritat, ecològics... Però malgrat aquest caràcter
altament associatiu de la societat catalana, en aquests darrers anys han aparegut moviments
socials com a resposta a la greu crisi social davant de la passivitat o incapacitat de resposta
política o institucional. Un bon exemple d'això ha estat la Plataforma d'Afectats per la
Hipoteca, que, a més de treballar per la reforma legal corresponent, ha lluitat a peu de carrer
1055 per combatre les execucions hipotecàries de contractes amb condicions clarament abusives i
fraudulentes, productes de l'especulació immobiliària, i ha evitat que milers de ciutadans es
quedessin sense habitatge.

Per la seua part, al País Valencià, la societat civil, ha estat palanca necessària per acabar amb
el règim del Partit Popular. Així, són destacables les lluites contra el tancament de RTVV, la
1060 lluita de les víctimes de l'accident de metro de València contra la impunitat o la defensa de
l'ensenyament públic de pares i mares, mestres i el conjunt de la comunitat educativa com en

1065 els casos de CEIP Ciutat de Cremona d'Alaquàs, el moviment de les trobades d'escoles en valencià o la lluita del professorat interí. Així mateix, a les Illes Balears, cal destacar la defensa de l'escola pública i la lluita contra el decret de trilingüisme (TIL) que ha sigut un pols clau per a la caiguda del govern de José Ramón Bauzà.

1070 A Catalunya, també ha aparegut un gran moviment social fruit del context polític sorgit després de la sentència de l'Estatut d'Autonomia de l'any 2010. El moviment, després d'alguns intents en diverses plataformes, es va unificar i organitzar, i es va fundar l'Assemblea Nacional Catalana, que tenia per objectiu la mobilització social per a la consecució de la independència. L'ANC va sumar esforços amb Òmnium Cultural i l'Associació de Municipis per la Independència i van aconseguir una unitat d'acció que ha batut rècords històrics en mobilització social i campanyes a favor del dret a decidir i la independència.

1075 En canvi, els partits polítics s'han percebut com aparells burocràtics amb dificultat per a la immediatesa en la presa de decisions que requereix un context polític canviant; s'han percebut com organitzacions allunyades, desconnectades i poc útils per satisfer les necessitats de la societat; s'han percebut com organitzacions poc democràtiques i tancades en si mateixes, fet que moltes vegades les ha convertit en un fi propi i se n'ha oblidat la vocació de servei. Aquest també ha estat un dels motius de la crisi i la desconfiança dels ciutadans en la política i un dels motius de l'auge de la societat civil catalana.

1080 Els partits polítics han de ser conscients que ja no tenen l'hegemonia de l'agenda pública, i Esquerra Republicana tampoc. Els objectius polítics que persegueix Esquerra Republicana són afins en un alt percentatge als que persegueix part de la societat civil en temes nacionals, culturals, de radicalisme democràtic o d'acció social. Cal que els partits s'adaptin al nou context social i polític, tinguin en compte el seu entorn per a la presa de decisions, hi connectin i hi cooperin; si no, corren el perill de convertir-se en col·lectius d'ideòlegs i tecnòcrates aïllats. El que necessita Esquerra Republicana és una militància activa amb el seu entorn i líders a peu de carrer.

1090 En tot cas, per a Esquerra Republicana, el repte d'esdevenir un partit del segle XXI voldrà dir ser un partit cooperatiu. Per aquest motiu, ERC ha de cooperar i sumar esforços amb aquest entorn amb plena reciprocitat. Els millors exemples de relació amb l'entorn els trobem en l'àmbit local, en què aquesta cooperació s'arriba a plasmar en acords municipals, en la suma d'Esquerra Republicana i d'una entitat local per afrontar una contesa electoral i poder fer ús de la política activa com a eina de transformació social.

1095 Aquesta cooperació que tants bons resultats té en àmbit local s'hauria de poder estendre en l'àmbit nacional. En aquest sentit, Esquerra Republicana hauria de ser un "partit cooperatiu". Avui dia, ampliar la base social del partit vol dir obrir la porta i cooperar amb qui compartim causes i objectius per aconseguir aquesta extensió social, que, treballant conjuntament, a la llarga, es pot convertir en política institucional.

1100

IV. L'ESQUERRA NACIONAL: A LA RECERCA DE L'HEGEMONIA SOCIAL A CATALUNYA

1105 1. ERC, a la construcció d'una esquerra majoritària

ERC vol ser, avui, el referent central de l'esquerra i el centreesquerra a Catalunya. Vol ser referent de l'espai que tradicionalment hem anomenat esquerra nacional, l'espai on se situa, almenys demoscòpicament, la majoria de la població catalana. Per tant, ERC vol ser el projecte polític de referència d'una part important del país.

1110 Alternativament, podem dir que ERC vol ser el referent natural de la socialdemocràcia catalanista. La socialdemocràcia entesa com el projecte polític que és capaç de construir una aliança social i política majoritària. Els noms són, avui, el menys important: alguns països, a aquesta esquerra majoritària, l'anomenen socialdemocràcia; d'altres, socialisme; d'altres, laborisme, i en alguns s'identifica com a "partit demòcrata". En tots els casos estem parlant del mateix: d'una esquerra prou transversal per abastar l'espai que va des del centre liberal (social liberal, social cristià, etc.) fins a l'esquerra alternativa. Una transversalitat que li permeti dialogar simultàniament amb aquests dos espais que es troben a banda i banda. Construir aquesta esquerra transversal vol dir tenir un relat i un projecte polític amb els quals no només s'identifiquin els ciutadans que ja estan ubicats en aquest espectre ideològic, sinó que siguin també atractius per als ciutadans que es troben a les dues bandes (centre i esquerra radical) d'aquest espectre ideològic.

1120 Només així, des d'aquesta transversalitat, és possible construir una esquerra majoritària, capaç de conquerir democràticament el poder institucional. L'esquerra majoritària és, en efecte, una esquerra que té la vocació de governar. Perquè és conscient que les transformacions socials que calen per portar a terme el propi projecte polític –que té la justícia social com a valor central– necessiten molts tipus d'instruments, d'actors i d'actuacions. Necessiten una societat civil activa i organitzada. Però una part dels canvis social per construir una societat més justa requereixen, de manera indiscutible, de l'acció legislativa i governamental. Per això, l'esquerra que vol transformar més eficaçment la societat per fer-la més justa és una esquerra que té, tant sí com no, la vocació de governar. Governar per transformar. I transformar per fer una societat més justa. Vivim en societats democràtiques i l'esquerra només pot governar si és majoritària.

1.1. La socialdemocràcia, una altra manera de dir republicanisme

1135 Parlem de socialdemocràcia, però de la mateixa manera podríem parlar de socialisme, d'esquerra majoritària, de centre esquerra. Les etiquetes poden ser importants, perquè ens identifiquen, però el concepte ho és molt més encara. Cal ser flexible amb les etiquetes, l'important és que, en la pluralitat de noms, el projecte sigui un, sigui el mateix, i que tots els qui li donen suport tinguin clar quin n'és el contingut.

1140

La idea central de la socialdemocràcia (SD), avui, i de l'esquerra des que va néixer és la idea de la justícia social. Però la justícia social entesa d'una determinada manera: identificada amb l'ideal de la igualtat. Tanmateix, què és la igualtat? És la igualtat de tots els ciutadans en l'exercici de la seva llibertat. Igualtat vol dir: la "llibertat de tots", la mateixa llibertat per a
1145 tothom. D'aquí que puguem dir que la SD té com a valors centrals, indistintament, la llibertat dels ciutadans i la igualtat entre els ciutadans, perquè aquests dos valors van indissolublement units.

La llibertat es concreta en drets, drets de ciutadania. Són els drets i el seu exercici el que ens fa lliures. La llibertat està estretament vinculada als drets civils, com ha reivindicat
1150 històricament la tradició política liberal; als drets polítics, com ha reivindicat històricament la tradició republicana, i als drets socials, com ha reivindicat històricament la tradició socialista.

La llibertat necessita totes aquestes tres generacions de drets i no pot renunciar-hi a cap. La llibertat, la nostra concepció de la llibertat, no pot ni ha de renunciar a res. La SD (el socialisme democràtic) va néixer, històricament, com el corrent de la tradició socialista que
1155 no volia sacrificar els drets civils i polítics, la democràcia liberal com a forma de govern, en nom dels drets socials. Però que, al mateix temps, entenia la democràcia com a marc que permetés avançar progressivament en el camí del socialisme, de la justícia social entesa com la plena realització dels drets socials.

De manera similar, el republicanisme s'ha presentat com el corrent del pensament polític que
1160 entén la llibertat com a no-dominació, tant amb relació al poder públic (el poder de l'Estat) com al poder privat (el poder del capital). Si els drets civils garanteixen la llibertat dels ciutadans davant dels poders públics, els drets socials garanteixen la seva llibertat davant dels poders privats. Per això, el republicanisme ha estat concebut també com la síntesi de la tradició liberal i de la socialista. En aquest sentit, socialdemocràcia i republicanisme serien
1165 dues maneres d'anomenar una mateixa proposta política, una mateixa concepció del pacte social: la que, partint de la democràcia, intenta garantir la igualtat efectiva de tots els ciutadans.

L'esquerra, la socialdemocràcia, el republicanisme ha d'apostar, al segle XXI, per un aprofundiment dels drets polítics que ens permetin avançar des del model de democràcia
1170 (liberal) representativa heretada del segle XX cap a un nou model de democràcia participativa a l'altura de les exigències de les societats del segle XXI. I, sobretot, per una efectiva garantia dels drets socials, amb tot el que això significa en el marc d'una economia de mercat. Allò més específic de la tradició socialdemòcrata és la comprensió que sense drets socials no hi ha veritable llibertat.

Només una determinada regulació del mercat de treball i l'articulació d'uns serveis públics de qualitat poden fer efectius els principals drets socials, com són el dret a l'educació i a la cultura, a la salut i a l'assistència social, i els drets dels treballadors. Els drets socials tenen una estreta relació amb la capacitat dels poders públics per garantir una determinada redistribució de la renda i la riquesa. Per fer efectius aquests drets, doncs, cal un cert nivell
1180 d'igualtat material. En aquest sentit, per a la SD, la igualtat no ha de ser entesa només com a

igualtat en l'exercici de les diferents generacions de drets –drets civils, polítics i socials–, sinó també com un cert grau d'igualtat econòmica, en la mesura que el combat contra les desigualtats econòmiques és la condició necessària per a l'exercici efectiu dels drets socials.

1185 **1.2. La SD, en procés de refundació**

La SD està en procés de reinventar-se. El projecte SD, que es concreta per mitjà de l'estat del benestar, està en crisi perquè les condicions objectives en les quals es va construir i consolidar han canviat radicalment. El projecte SD va triomfar en el marc d'una economia industrial, que s'organitzava fonamentalment sobre la base de mercats nacionals, i en un
1190 món que, des del punt de vista geopolític, mantenia la confrontació entre dos models econòmics i socials: el capitalista liberal i el del socialisme d'estat. Avui, cap d'aquestes condicions continua vigent: la revolució tecnològica ha impulsat la transformació de les nostres velles economies fordistes en noves economies del coneixement; el canvi més important de la nostra època és que, gràcies a les TIC, avui, el capitalisme s'organitza en
1195 forma d'un únic mercat global, sobretot des del punt de vista financer, i el capitalisme ha pretès erigir-se, des de principis dels anys noranta, com l'únic sistema econòmic possible.

La identitat d'escala entre mercat i estat, entre democràcia i capitalisme, s'ha trencat completament. Avui, la democràcia continua ancorada en l'esfera de l'estat (estat nació), mentre que el capitalisme actua a escala global. En la mesura que la SD (l'estat del benestar)
1200 partia de la capacitat de l'estat per regular el mercat, de l'equilibri entre política i economia, i en la mesura que aquest equilibri, amb la globalització, s'ha deteriorat profundament, el mateix projecte socialdemòcrata està avui profundament qüestionat.

Però que la SD estigui en crisi o sigui qüestionada no vol dir que no es pugui refundar. Ho pot fer i ho ha de fer. I, per fer-ho, cal que emprengui un doble camí. D'una banda, ha de començar a refer la lògica de l'estat del benestar a escala global. Si l'estat del benestar partia
1205 d'una igualtat d'escala entre mercat i democràcia, en la mesura que el mercat es globalitza, és necessari globalitzar també la democràcia, amb la construcció, per exemple, d'unions polítiques supraestats (amb vocació federal).

De l'altra, aquesta democratització també ha d'arribar al mercat i, per tant, la SD ha d'emprendre mesures que resolguin els problemes distributius del capitalisme, però a partir de nous camins. Complementant el poder públic que redistribueixi des de fora allò que el mercat no és capaç de distribuir equitativament, però també construint noves formes de mercat que permetin que el mercat faci una distribució equitativa de la renda i la riquesa.

1215 **2. El republicanisme, arrel de la nova política**

Avui dia, el terme republicanisme es fa servir en dos sentits diferents. En primer lloc, un sentit vulgar, segons el qual el republicanisme és la defensa de la república com a forma d'estat, entenent per "república" simplement un estat sense rei. I en segon lloc, un sentit genuí, menys present al llenguatge quotidià, però amb més recorregut històric, pel qual el

1220 republicanisme és una tradició de pensament polític per la qual la llibertat es fonamenta en la igualtat, la virtut cívica i el control ciutadà del poder (sigui públic o privat). És aquest segon sentit, el que tractarem en aquesta ponència, i el que entenem que ha de donar contingut a la R de les nostres sigles.

1225 La tradició republicana arrenca al món grecollatí, reprèn força i vigor a la Itàlia del Renaixement, i arriba fins al món contemporani mitjançant el pensament i l'acció dels pares de les revolucions democràtiques que van posar fi a l'Antic Règim. Després de les revolucions democràtiques dels segles xviii i xix, el republicanisme anirà sent eclipsat per nous corrents polítics, com ara el liberalisme o el socialisme, que en algunes versions presenten punts de connexió amb el republicanisme, sense, tanmateix, limitar-s'hi ni ser-ne
1230 equivalents; serà aleshores quan s'anirà estenent la definició vulgar del republicanisme que apuntàvem més a dalt. Podem diferenciar, des del punt de vista històric, entre un republicanisme oligàrquic, partidari de restringir la plena ciutadania republicana a una minoria privilegiada (grans propietaris, fonamentalment), i un republicanisme democràtic, decidit a estendre la ciutadania republicana a la comunitat política. En èpoques més recents,
1235 el republicanisme democràtic, que mai no havia perdut del tot la seva identitat, està sent reivindicat de nou per moviments i organitzacions progressistes d'arreu del món. El nostre partit, des de les seves sigles, porta el republicanisme democràtic a l'ADN.

Aquesta tradició de pensament polític, en el seu vessant democràtic, es pot resumir, de forma molt sintètica, en els següents punts: (1) té com a propòsit central la defensa de la
1240 llibertat entesa com a absència de dominació; (2) entén la dominació com el poder d'una persona o col·lectiu per interferir arbitràriament en la vida i les decisions d'una altra persona o col·lectiu; (3) sosté que, per promoure la llibertat republicana, les fonts privades de poder (per exemple, la riquesa o la informació) han de ser revisades, controlades i dispersades per l'estat; (4) identifica, en l'extrema desigualtat i concentració de riqueses, un enemic particularment perillós de la llibertat republicana; (5) sosté que, a fi d'evitar que l'estat mateix esdevingui dominador, ha de ser organitzat com una república democràtica i constitucional, amb els seus propis poders dispersos, mútuament controlats, previnguts de ser monopolitzats i corromputs per cap facció o grup d'interès, i mantinguts sota l'imperi de la llei i la vigilància d'una ciutadania dotada de virtut cívica (és a dir, predisposada a
1245 participar en política en interès del bé comú); (5) sosté que aquesta virtut cívica és inabastable sense llibertat, i viceversa, i (6) sosté, també, que la virtut cívica només pot emanar d'un sentiment patriòtic basat, no en el xovinisme nacionalista, sinó en l'amor que tot bon ciutadà sent cap a la comunitat que garanteix la seva llibertat, els seus drets i el seu benestar.

1255 La tradició republicana, per tant, es basa en una sana desconfiança cap al poder i, en particular, cap al poder concentrat i descontrolat, sigui de caràcter públic o privat. El republicanisme posa en qüestió tant la idealització de l'estat com la idealització dels poders fàctics privats. Què impliquen tots aquests valors, avui dia? Quins reptes ens permeten identificar? Bàsicament, els podríem aplegar en tres grans grups:

1260

A. Dèficit democràtic: la democràcia representativa es troba avui en un moment d'inflexió com a forma de govern. Governos democràticament escollits veuen que el seu poder de decisió està progressivament limitat pel creixement d'altres poders amb prou feines sotmesos a control democràtic: des de bancs fins a organismes econòmics internacionals o lobbys empresarials. En països com el nostre, a aquesta pèrdua de sobirania popular cal afegir-hi la xacra de la corrupció. I, de retruc, la ciutadania, que percep aquests problemes, se sent progressivament desencisada amb el funcionament de les democràcies representatives.

1265

B. Desigualtats: lligat a l'anterior, vivim en una època de descontrol pel que fa a una de les principals amenaces per a la llibertat republicana: la desigualtat, que fa dècades que no fa més que augmentar entre les persones, tant dins els països (dels econòmicament rics o empobrits) com en l'àmbit global. La caiguda als abismes de la pobresa i de la precarietat de capes cada vegada més grans de la població és incompatible amb la llibertat republicana, que té en la seguretat material una de les seves condicions necessàries. Lligat a això, l'aparició de poders econòmics privats d'abast global, amb pressupostos superiors al de moltes democràcies, suposa un risc evident per a la seva sobirania. A tot plegat, cal afegir-hi, per descomptat, la persistència de les desigualtats de gènere, de discriminacions per orientació o identitat sexual, així com les diverses situacions de precarització i exclusió de què són víctimes col·lectius molt diversos dins societats com la nostra (des del jovent fins als immigrants).

1270

1275

C. Nova complexitat cultural: les societats democràtiques, i la societat global en general, han experimentat en les darreres dècades un augment considerable de la diversitat cultural, de resultes de canvis que van des dels moviments migratoris fins al desenvolupament de les noves tecnologies de la informació. Això planteja a aquestes societats el repte de repensar els fonaments culturals sobre els quals es basen els sentiments de pertinença dels seus membres, sense caure ni en la xacra de l'uniformisme global ni en la de la xenofòbia nacional.

1280

1285

La necessitat d'afrontar aquests reptes, i el desgast dels partits polítics tradicionals al nostre país, han dut a la reivindicació del que s'ha anomenat nova política. Sense que els contorns del concepte siguin molt precisos, podríem dir que la nova política seria, en principi, l'antífesi de la vella: honestedat versus corrupció, transparència versus opacitat, servir el bé comú per sobre l'interès de cap minoria privilegiada, proximitat versus llunyania, participació ciutadana versus partitocràcia... Val a dir, però, que massa sovint la nova política s'ha associat a un simple canvi de cares o de marques. En realitat, per assolir que els valors de la nova política (que, en el fons, són els del republicanisme democràtic) arrelin al nostre país, cal alguna cosa més: calen programes concrets que, partint d'una constatació realista de les fortaleeses i les debilitats del nostre país, dibuixin el camí cap a una societat republicana en el sentit més genuí del terme.

1290

1295

Al nostre entendre, Catalunya, i els Països Catalans en general, disposen de fortaleeses formidables per fer front a aquests reptes i construir aquesta societat republicana. Des del punt de vista democràtic, tenim una ciutadania virtuosa, a qui la crisi de la democràcia representativa no ha tornat més cínica, sinó al contrari, més participativa. Des del punt de

1300

1305 vista socioeconòmic, la nostra societat és alhora emprenedora i solidària, comerciant i cooperant, i disposa, així mateix, de prou riquesa perquè els nostres governs puguin dur a terme una política social avançada, que ens permeti eradicar les xacres de la pobresa, la precarietat i la desigualtat d'oportunitats. I, des del punt de vista cultural, el nostre país és una terra de pas, acostumada a les migracions i al mestissatge; on el principi de laïcitat pública és àmpliament acceptat en l'àmbit social; on el patriotisme no es fonamenta en l'origen sinó en la voluntat ciutadana, i on es disposa d'una extraordinària eina d'integració en la diversitat com és la llengua catalana.

1310 Cadascuna d'aquestes forteses es veu limitada i minada, però, per l'hostilitat de l'Estat espanyol. L'obsessió de l'oligarquia espanyola per convertir els Països Catalans en una perifèria de Madrid té uns costos d'oportunitat enormes a l'hora de dur a terme les reformes polítiques, socials, econòmiques i culturals necessàries per garantir la llibertat i el benestar de la nostra ciutadania. No només això: aquestes forteses corren perill de desaparèixer com a efecte directe de l'acció recentralitzadora dels darrers governs espanyols. La nostra societat civil no podrà sobreviure eternament davant la contínua involució de l'Estat en termes de drets civils i democràtics. La nostra economia perd oportunitats per cada euro que Madrid inverteix en trens sense passatgers en comptes de fer-ho en les infraestructures que necessitem per prosperar, mentre mesures socials que són de consens a Catalunya, com el decret contra la pobresa energètica, topen amb la paret del Tribunal Constitucional. I l'escola catalana es veu sotmesa a la pressió d'un Estat espanyol decidit a dividir-nos com a societat per raó de l'origen i la llengua de cadascú.

1325 Cadascun dels intents per modificar aquesta situació des de dins, mitjançant una reforma de l'Estat espanyol, ha acabat en fracàs. És més: és probable que l'Estat espanyol es vegi impedit per reformar-se mentre l'oligarquia espanyola continuï disposant de l'espantall de Catalunya per bloquejar la formació de qualsevol majoria de canvi en l'àmbit estatal. La independència no només és una necessitat per bastir la República que la societat catalana necessita: és, també, el revulsiu que pot desencadenar els canvis que la societat espanyola també necessita. La clau del cadenat del Regne del 1978. Només hi haurà nova política, governi qui governi a Madrid o a Barcelona, quan aquest cadenat s'obri. I només s'obrirà quan l'independentisme esdevingui hegemònic a dins.

1330

V. EL PROCÉS CONSTITUENT

1335

1. ERC: l'eina indispensable (però no suficient)

1340 La sacsejada que està patint el sistema de partits, també en l'àmbit català, no sembla respondre a un reajustament excepcional del posicionament ideològic mitjà de la població catalana. Encara avui, i de manera molt evident, la majoria de la població se situa en l'espai de l'esquerra nacional. En una posició potser lleugerament més tirada a l'esquerra i en una

lleu moderació del sentiment catalanista, però en cap cas amb tendències marcades. Per això, l'emergència de noves formacions polítiques i la consolidació electoral d'algunes amb més tradició respon més a altres elements que no pas a la reubicació ideològica de la població, almenys en els eixos de conflicte tradicionals.

- 1345 L'efecte Podemos a Catalunya també cristal·litza electoralment amb força a les darreres municipals mitjançant els seus succedanis, imitacions o llistes patrocinades directament, i les anomenades *l·listes de confluència*, amb o sense la seva participació, obtenen un èxit sense precedents. Al seu costat, i molt sovint formant-ne part, hi ha el creixement de la CUP, que ha consolidat la seva marca electoral i el seu projecte d'ençà de l'èxit registrat en les eleccions al
- 1350 Parlament del 2012. Destaquem aquests fets perquè, si bé l'aparició de noves formacions i el seu èxit electoral no és un fenomen nou (recordem Solidaritat el 2010), com tampoc ho és l'eclosió de llistes municipalistes de caràcter més o menys alternatiu (des de formacions "independents", les Candidatures Alternatives del Vallès o les mateixes CUP), sí que ho és l'origen del seu èxit actual: el cansament, la indignació i la rebel·lió enfront una situació
- 1355 econòmica, política i social cada vegada més insostenible.

- En aquest context, però, és on cal reivindicar la història i la trajectòria d'ERC. Perquè, si avui els projectes de confluència o els de tall assembleari estan en voga, cal recordar que no hi ha organització política amb més tradició assembleària i de confluència en el marc polític català que ERC. ERC va néixer com un procés de suma de diferents sensibilitats i, al llarg de la seva
- 1360 història, ha protagonitzat diverses operacions en aquest sentit, ja sigui amb la integració de moviments o persones al seu si, ja sigui amb la participació plural en conteses electorals. I l'assemblea és l'òrgan fonamental de la nostra organització, que no seria entesa com avui l'entendem sense aquest fet tan diferencial.

- Aquests signes d'identitat han condicionat, com no podia ser d'una altra manera, la nostra
- 1365 actuació política diària. I de ben segur que han pogut tenir un paper important a l'hora de situar ERC com una alternativa real en aquest escenari polític convuls. Així semblen demostrar-ho tant els resultats de les eleccions europees que van situar ERC com a primera força com l'èxit assolit en les municipals d'aquest maig, en les quals ERC s'ha erigit en la segona força municipalista del Principat amb un més de 260 alcaldies. Així doncs, també cal
- 1370 posar en valor que, si bé és cert que els resultats electorals registrats per aquestes formacions (noves i no tan noves) són dignes de menció, no és menys cert que, a Catalunya, la força política que ha esdevingut l'alternativa ha estat ERC, si més no de manera més generalitzada al llarg i ample del territori. A Catalunya, qui guanya les eleccions europees trencant el bipartidisme històric català ha estat ERC. I l'ha trencat guanyant uns comicis no
- 1375 només fent-lo trontollar com ha ocorregut a l'Estat, on Podemos, per exemple, no ha aconseguit guanyar ni a les europees ni en cap de les eleccions autonòmiques celebrades. I, a Catalunya, la força que ha incrementat les seves llistes fins fer-les arribar a més de 700 municipis, qui ha registrat un augment més gran de vots, regidors i alcaldies també ha estat ERC. Que no ha estat la força amb més regidories, però sí que ha sobrepassat el PSC
- 1380 superant, de nou, aquell bipartidisme atàvic i projectant un programa de canvi real no només en un nombre limitat de ciutats sinó al conjunt del país.

1385 Però tan certes són aquestes evidències com la percepció d'una part de la població que ERC és un partit amb una estructura i un funcionament "antic", "partitocràtic" i poc "de base". Aquesta part de la ciutadania, en el moment que han volgut canalitzar electoralment les seves inquietuds i preferències, han optat per altres formacions més "noves". D'altra banda, no és gens menyspreable l'impacte i l'extensió que l'opinió, en una direcció del tot oposada, ha volgut presentar ERC com una organització poc seriosa, poc preparada per governar, mal estructurada i en què la direcció política sempre ha recaigut en una voluntat erràtica i poc madura de les seves bases.

1390 Nosaltres hem de reivindicar i fer evident la necessària complementarietat d'aquestes dues concepcions d'un partit polític. Un grau d'institucionalització de l'organització –entesa com l'estructuració de la seva organització– que la pugui fer útil per aplicar el seu programa quan arribi el moment de governar, al mateix temps que la faci independent d'altres interessos perquè pugui autofinançar-se o resistir. Sigui quin sigui el seu paper en les institucions, ha de ser compatible amb una estructura flexible, adaptable i permeable a la realitat de l'entorn on es desenvolupa, que promoció els valors fonamentals de la participació, la democràcia i la meritocràcia i que participi, comparteixi, representi i vehiculi les necessitats i demandes de la societat a la qual vol representar. Hem de reivindicar també una organització oberta que vol cooperar i sumar esforços amb la resta d'entitats i moviments amb qui comparteix objectius socials i polítics. I una organització que creu que el seu capital són les persones que en formen part o hi col·laboren, el seu talent i coneixement en plena vocació de servei.

1405 La nostra experiència i el nostre bagatge, els hem de posar a disposició del país, i per això hem de tenir la voluntat d'esdevenir el referent del nostre espai polític natural, el de l'esquerra nacional, entenent que els altres espais seran representats per altres formacions que també seran fidels a la voluntat del poble de Catalunya. ERC ha de ser el punt de trobada de la gent progressista i sobiranista, i per això el nostre projecte i la nostra organització han de ser útils per catalitzar i garantir el procés que Catalunya està vivint, aportant-hi l'accent de l'esquerra transformadora que nosaltres representem.

1410 Per això ens hem de seguir dotant dels elements que tota organització necessita per convertir-se en una estructura robusta, amb voluntat de permanència i independència, però al mateix temps flexible, que pugui adaptar-se a l'entorn de cada moment, unint esforços amb altres moviments, siguin o no electorals, i amb una clara vocació de capil·laritat, per atraure no només suports sinó també talent, i per conèixer i poder donar resposta a les necessitats d'aquells a qui ens dirigim.

1415 ERC ha de voler esdevenir un actor central, amb relació constant amb la resta d'actors polítics del país, amb els quals ha de teixir complicitats per assolir els objectius polítics i socials que compartim i amb la voluntat de ser una organització útil per donar resposta a les necessitats d'una societat com la catalana cada vegada més exigent, complexa i diversa. Els principis republicans, com no pot ser d'una altra manera, han d'estar presents en la nostra organització i el compromís, la transparència, el retiment de comptes i l'assumpció de responsabilitats han de guiar la nostra actuació tant internament com externament.

1425 Després dels darrers resultats electorals, encara amb més força hem de potenciar la nostra
arrel municipalista bastint un projecte per a tots els Països Catalans que tingui present la
realitat diversa del nostre territori, que copsi les necessitats i les demandes, que lideri
l'agenda política, no només la institucional, sinó també la que en queda al marge, tot
potenciant i posant en valor la participació en tots els moviments socials, més o menys
estructurats, que canalitzen, cada vegada amb més força, les inquietuds i preocupacions dels
nostres conciutadans. ERC s'ha de posar al costat d'aquests moviments, al seu servei, perquè
1430 un partit de base assembleària com el nostre reconeix i valora aquestes formes de
participació i sabem, per experiència, que en podem aprendre molt.

Al mateix temps, però, hem de reconèixer la necessitat que si volem ser, com reiteradament
hem destacat, un actor fonamental en l'èxit del procés sobiranista, la nostra organització ha
de dotar-se del talent i l'estructura necessàries per dirigir aquestes demandes socials a les
institucions. Cal preparar el partit per poder adoptar en cada moment el paper per al qual
1435 sigui cridat. Sense descuidar cap part de la nostra organització ni buidar-la de recursos. Per
això no hem de renunciar a la vocació de ser un partit de govern en les institucions en què
l'electorat ens presenti aquest repte. Una vocació de govern compatible amb la nostra
presència al carrer, rigorosa i creïble però arrelada a la societat i al carrer.

Així, l'estructura del partit haurà de respondre a aquesta multiplicitat de factors i, com dèiem,
1440 s'haurà d'articular de manera intel·ligent arreu del nostre territori, de Salses a Guardamar i de
Fraga a Maó, amb una organització que doni resposta no només a la nostra clara defensa
dels Països Catalans, sinó que tingui també present els *tempos* polítics de cada part d'aquest
territori i prioritzi en cada moment l'estratègia més adient, també electoral, per assolir el
nostre objectiu d'alliberament nacional i emancipació social.

1445

2. L'estratègia política: més enllà de la conjuntura

Ens trobem en un moment històric per al nostre país. Mai com fins ara la societat catalana
s'havia expressat (cívicament, políticament i electoralment) tan desacomplexadament
sobiranista i mai com fins ara el dret a decidir i a la independència havien assolit unes quotes
1450 de suport tan elevades. De l'actuació, del compromís, de la generositat de tots els actors
implicats en aquest procés de construcció nacional i de les seves decisions al curt termini en
dependrà, en bona mesura, el seu èxit. Avui ja podem dir que som a la recta final d'un procés
d'independència que marcarà, també, l'inici d'un procés constituent. Tant l'un com l'altre
responen a una mateixa finalitat: el canvi vers un nou país.

1455 L'independentisme, les esquerres i els moviments de regeneració democràtica són les tres
forces que mouen el país en aquesta direcció. La majoria de la societat catalana es troba, de
fet, a l'espai on totes tres conflueixen. Un espai que va del liberalisme social fins a l'esquerra
anticapitalista, passant per la socialdemocràcia, i que conflueix en els objectius de la
independència, la justícia social i la regeneració democràtica.

1460

1465 El proper 27 de setembre farem efectiu el mandat democràtic obtingut a les eleccions del Parlament de Catalunya, el 25 de novembre de 2012: l'exercici del dret a decidir sobre el futur polític de Catalunya. En format d'unes eleccions –únic instrument democràtic i legal possible–, farem emergir un mandat democràtic majoritari a favor de la independència que ha de permetre obrir un procés constituent. Un procés constituent radicalment democràtic, obert i amb els ciutadans com a protagonistes, que posi les bases i els fonaments de la futura República Catalana. Un procés constituent que culmini amb un referèndum per validar la Constitució Catalana i culmini el procés de constitució de Catalunya com a estat independent.

1470 Aquestes properes eleccions del 27S donaran la resposta sobre si Catalunya ha d'esdevenir un estat independent; donaran un mandat a favor d'un procés constituent; donaran sortida al referèndum que han denegat, suspès, impugnat des del 2012.

1475 Per obtenir aquesta majoria parlamentària suficient des d'ERC sempre hem mirat de trobar i defensar, d'entre totes les opcions possibles, la que sumés més ciutadans al projecte de nou país perquè entenia que aquesta era la proposta guanyadora. La proposta inicial d'ERC i avalada per l'acord del 14 de gener (entre CDC, ERC, ANC, OC i AMI) de tres llistes de partits, amb el suport de la societat civil, amb programa i campanya en comú era fa 9 mesos la millor opció per sumar el màxim de suports, cadascú fent més gran el seu espai.

1480 Però aquest acord queda sense efecte just després de les eleccions municipals atesa la manca de consens entre totes les parts i es reobre el debat sobre la fórmula electoral de cara el 27S.

1485 Tant de temps fent servir «la unitat» com a arma electoral, tant de temps parlant de llistes i fórmules electorals, la desil·lusió s'havia apoderat a les files del Sí i el procés era en risc de dissoldre's, en contrast amb l'esperança que generaven altres opcions que apostaven per un canvi radical a les institucions al marge de la independència. És aquí quan el prec de la societat civil ja fou el de convertir el 27S en un plebiscit pur, d'acord amb una proposta electoral il·lusionant per la gent i amb capacitat de mobilització guanyadora. És en aquest moment quan es proposa la llista civil avalada pels partits, en què el paper dels líders polítics es centraria en un Govern de concentració per fer la independència.

1490 ERC es va sumar a la proposta de la societat civil de manera immediata perquè també hauria permès sumar el màxim de vots per la independència atès que eliminava els factors partidistes i partidaris que podien ser refractaris de vots. Però, al final, CDC no hi va donar suport.

1495 Finalment, davant la negativa de CDC a la proposta de les entitats sobiranistes, ERC, per tal de garantir l'èxit del 27S, va prendre de nou una decisió complexa i més quan una de les opcions polítiques, la CUP, no donava suport a cap altra alternativa.

Amb aquests elements sobre la taula, ERC aposta per participar en una llista plural que representi de la manera més àmplia possible la diversitat i els múltiples accents de la societat catalana i de l'independentisme en particular. Amb aquest objectiu, ERC accepta participar

1500 en una fórmula electoral encapçalada a cadascuna de les circumscripcions per personalitats independents del sobiranisme i on en formin part CDC i la mateixa ERC, amb el suport explícit de les entitats que varen impulsar la seva configuració, l'ANC i l'OC. A canvi, ERC reobre el pre-acord del full de Ruta que havia signat el 30 de març amb CDC i introdueix nous elements de garantia per a la ruptura democràtica i de gènesi de la nova legalitat

1505 constituent.

L'objectiu d'aquesta estratègia és aconseguir un Parlament amb una majoria absoluta de diputats disposats i compromesos amb la independència i que, per tant, s'hauran d'implicar directament o indirectament en la governabilitat del país, per garantir l'estabilitat d'un govern de concentració que haurà d'afrontar un repte immens: convertir Catalunya en un

1510 estat independent i treballar per un país lliure i just. La voluntat d'ERC és participar en aquest govern de concentració perquè estem convençuts que posant aquest pilar assentem les bases d'una entesa sòlida. En aquest govern, ERC hi vol aportar una sensibilitat social que és determinant per gestionar un període en què, a més de tenir la voluntat d'exercir la independència des del primer dia, caldrà donar resposta tant a les necessitats quotidianes

1515 d'una societat que ha patit els estralls d'una crisi dura i llarga com a la demanda popular d'una profunda regeneració democràtica de la vida política del país.

Cal tenir en compte que aquestes eleccions del 27S, així com les passes que conduiran a la declaració i exercici de la independència, seran, per dir-ho així, la part més estreta del procés. Si bé les conteses electorals van mostrant repetidament que hi ha una majoria social

1520 independentista, no és menys cert que aquesta majoria no és tan àmplia com la majoria articulada a l'entorn de la reivindicació del dret a decidir. Com és natural, una cosa és defensar la democràcia, i una altra defensar que es prengui una o altra opció en democràcia. Una cosa és, per tant, defensar el dret a decidir, i una altra, decidir-se per la independència.

L'objectiu d'aquesta estratègia és aconseguir un Parlament amb una majoria absoluta de

1525 diputats disposats i compromesos amb el procés constituent i que, per tant, s'hauran d'implicar directament o indirectament en la governabilitat del país, per garantir l'estabilitat d'un govern de concentració que haurà d'afrontar un repte immens: convertir Catalunya en un estat independent i treballar per un país lliure i just. La voluntat d'ERC és participar en aquest govern de concentració perquè estem convençuts que posant aquest pilar assentem

1530 les bases d'una entesa sòlida. En aquest govern, ERC hi vol aportar una sensibilitat social que és determinant per gestionar un període en què, a més de tenir la voluntat d'exercir la independència des del primer dia, caldrà donar resposta tant a les necessitats quotidianes d'una societat que ha patit els estralls d'una crisi dura i llarga com a la demanda popular d'una profunda regeneració democràtica de la vida política del país.

1535 Cal tenir en compte que aquestes eleccions del 27S, així com les passes que conduiran a la declaració i exercici de la independència, seran, per dir-ho així, la part més estreta del procés. Si bé les conteses electorals van mostrant repetidament que hi ha una majoria social independentista, no és menys cert que aquesta majoria no és tan àmplia com la majoria articulada a l'entorn de la reivindicació del dret a decidir. Com és natural, una cosa és

1540 defensar la democràcia, i una altra defensar que es prengui una o altra opció en democràcia. Una cosa és, per tant, defensar el dret a decidir, i una altra, decidir-se per la independència.

ERC és conscient que, actualment, aquesta distinció té molt d'artificial. Exercir el dret a decidir dins l'Estat espanyol és una quimera, com ens va mostrar la reiterada negativa de Madrid a permetre la consulta del 9N; per tant, l'únic exercici real del dret a decidir del poble català s'haurà de donar fora de l'Estat espanyol. Tanmateix, hi ha conciutadans que no són del mateix parer, que encara tenen reserves sobre la independència i, alhora, cap ni una sobre la defensa del dret a decidir. Una de les tasques més importants posteriors al 27S serà garantir que aquesta part de la ciutadania (i, en general, tota la ciutadania) s'integri plenament dins la construcció del nou país.

1550 El procés constituent és, en aquest sentit, la gran oportunitat per sumar aquests compatriotes a la defensa de la República Catalana. Fins i tot aquells que no tinguin clara l'aposta per la independència tenen, no obstant, un interès directe a intervenir en el debat sobre la configuració del nou país i del seu model polític, econòmic i social. Un debat que, de fet, ja ha començat, de la mà d'iniciatives com Reinicia Catalunya. ERC vol donar prioritat i

1555 màxim suport a aquestes fases inicials del procés constituent, per garantir un consens a l'entorn d'aquest procés que es converteixi en la continuació lògica del consens a l'entorn del dret a decidir.

Per tant, després del 27S, ERC, des del govern de Catalunya, tindrà una triple tasca: (1) assegurar el desplegament del full de ruta unitari cap a la independència i, per tant, la

1560 declaració i exercici unilaterals; (2) assegurar que l'acció de govern, durant el temps que dura el procés d'independència, es dugui a terme de forma transparent, amb tolerància zero a la corrupció i amb la sensibilitat social més progressista possible; i (3) garantir el desplegament d'un procés constituent participatiu i inclusiu, que tingui les seves primeres fases preparatòries ja en el camí cap al 27S, i que serveixi per integrar, com a mínim, tots els

1565 partidaris del dret a decidir que encara no s'hagin decidit per la independència.

3. Els fonaments del nou Estat

El procés constituent de la República catalana haurà de ser, necessàriament, un procés ciutadà de baix a dalt, ideològicament transversal i obert. Un procés de tothom, amb

1570 capacitat d'adreçar-se fins i tot als no independentistes, el màxim d'inclusiu per a tots aquells que se'l vulguin fer seu, de debat, proposta i decisió a gran escala, en què la ciutadania decidirà els aspectes fonamentals de la Constitució, com poden ser la forma d'estat i de govern, la fisonomia del poder judicial, l'organització territorial, la participació política, la garantia dels drets civils o la configuració del model econòmic i social del nou país. Una tasca

1575 compartida amb la societat catalana, començant per la ciutadania, la societat civil, els agents socials, fins abastar totes les institucions socials, culturals, científiques, artístiques, empresarials, esportives, religioses, etc., i acabant per totes les forces polítiques partidàries del dret a decidir.

1580 És l'hora de sumar tantes voluntats com sigui possible per articular les grans majories que viuen amb impotència l'actual estat de coses, volem la plena sobirania i les eines d'un estat que permetin posar la força de tots els nostres conciutadans al servei de les necessitats de cadascú. Sens dubte, el procés d'independència s'associa a un procés de canvi i de millora social.

1585 I cal que aquelles persones que per raó del seu origen no gaudeixin del dret de sufragi, tenint voluntat d'integració a la societat catalana, puguin participar també del procés constituent de la nova República catalana. Cal fomentar que tothom, vingui d'on vingui, s'adhereixi al projecte, essent receptiu de les seves inquietuds, aspiracions i expectatives.

1590 Per això ERC, des d'una visió àmplia i inclusiva pròpia del catalanisme republicà, el socialisme democràtic, els corrents liberal democràtics i liberal progressistes i l'esquerra alternativa, vol donar contingut a la independència, treballar per convertir les incerteses en certes i proporcionar eines per fer efectiu el canvi social i l'esperança de ser partícips d'un país millor en un món millor.

1595

APÈNDIX A LA PONÈNCIA POLÍTICA 27È CONGRÉS NACIONAL

1600

CONSTRUÏM EL #NOUPAÍS

1605

I. FONAMENTS DE LA REPÚBLICA CATALANA

1. Un nou estat que eixampli els drets i llibertats

1610

Entenem la República catalana com un projecte de plena sobirania política, social, cultural i econòmica que vol redistribuir la riquesa de manera més equitativa, eixamplar democràticament l'actual règim de drets i llibertats, de seguretats i responsabilitats, tant individuals com col·lectius, concebut per posar-se al servei de les persones garantir-ne una vida econòmicament digna i la realització dels seus projectes de vida, objectius i aspiracions.

1615

Catalunya vol esdevenir un estat en el marc europeu, afirmant-se com a subjecte històric i polític, font de sobirania i legitimitat democràtica, amb el compromís de defensar i promoure, dins les seves fronteres i en el marc de la comunitat internacional, les llibertats, els Drets Humans i la Justícia Universal.

D'acord amb la voluntat dels ciutadans, lliures i iguals, de la República Catalana, ens proposem establir un règim democràtic de drets i llibertats que inclogui:

1620

- La igualtat d'oportunitats, la garantia de condicions de vida dignes a tota la població, amb estàndards més elevats de protecció social i objectius compartits de benestar i qualitat de vida.
- La justícia social, la lluita contra les desigualtats, l'acció redistribuïdora, l'accés universal i de qualitat a la salut, l'educació, els serveis socials, la cultura i la informació i fer efectiu el dret a l'habitatge.
- La plena garantia de la llibertat de consciència; el respecte al pluralisme i la diferència; la plena igualtat entre totes les persones amb independència de la confessió religiosa o filosofia de vida secular (atea, agnòstica o de qualsevol altre

1625

- tipus) que segueixin; i l'afavoriment de llur convivència en el marc dels drets i llibertats garantits en un Estat laic.
- 1630 – El dret efectiu a una existència digna
 - L'aprofundiment democràtic, la participació política i el dret al bon govern.
 - Un servei de prestació de justícia universal, igualtat davant la llei i tutela judicial efectiva.
 - La gestió solidària i proactiva dels fluxos migratoris.
 - 1635 – L'estímul a la lliure iniciativa empresarial subordinada a l'interès general i el treball digne; la ferma intervenció contra els oligopolis i l'abús de posició dominant; la protecció dels consumidors i el foment del consum responsable.
 - El dret a la seguretat humana, concretat en la promoció de la cultura de la pau i la màxima desmilitarització possible com a expressió dels ideals de convivència i fraternitat entre les persones i els pobles del món, en la superació de les desigualtats mundials i garantint la sobirania de la República des d'estructures de defensa i seguretat no necessàriament convencionals.
 - 1640
 - L'exercici de la solidaritat internacional amb les persones que pateixen conflictes bèl·lics, persecució ètnica i religiosa. El compromís de jutjar els responsables dels crims contra la humanitat, vulneració de drets humans, les violències contra les persones per raons de pensament i els espolis comesos durant la Dictadura franquista i la Transició i d'actuar davant dels organismes i tribunals internacionals en pro de la reparació de totes les víctimes.
 - 1645
 - La democràcia econòmica, la concertació i el diàleg social, la cogestió empresarial i el foment de l'economia social i del tercer sector.
 - 1650
 - La defensa de la terra i del medi ambient, el respecte al territori i la cura del patrimoni històric, cultural i natural, material i immaterial.

2. Un model de ciutadania lliure i responsable

- 1655 Els valors republicans, com a constructors de la democràcia catalana, projecten un ideal de ciutadania lliure, culta, crítica, compromesa i responsable.
- La connotació republicana de ciutadania ens proposa un model de ciutadania responsable, vigilant amb els excessos del poder i la corrupció i amatent a la defensa de l'interès general. La lleialtat i la fraternitat ens permet desenvolupar-nos lliurement, exercint un patriotisme cívic, respectuós amb la diferència, preocupat per la cohesió social. I, al mateix temps, partint de l'ideal republicà de llibertat, entès com a absència de dominació de cap mena, és necessari recalcar, avui, la voluntat de llibertat amb relació als mercats, l'estat i, si escau, Internet.
- 1660

1665 El republicanisme és un element de no-claudicació davant l'individualisme de caire neoliberal. I, alhora, és una actitud de responsabilitat de l'individu en tant que ciutadà, en que ni l'Estat és un proveïdor ni el ciutadà un consumidor passiu: l'Estat democràtic és, per contra, un instrument al servei d'una ciutadania activa i responsable que es garanteix mútuament drets i llibertats. El republicanisme concep, doncs, l'individu com a ciutadà, i l'Estat com a república, és a dir, com a «cosa de tothom». Aquesta ciutadania lliure i responsable esdevé, per tant, un imperatiu davant dels postulats neoliberals que defensen l'individualisme, com també de les posicions que defugen l'assumpció de les responsabilitats comunes en la gestió dels recursos públics.

1675 Recursos públics que, com que són de tothom, s'han preservar i promoure en tant que públics i s'han de gestionar amb la màxima celeritat, la màxima eficiència i la màxima cura perquè siguin usats efectivament per a les finalitats socials i d'interès general que estableixi la llei i el bon govern.

1680 Volem un estat amb prou capacitat per intervenir a l'hora de donar oportunitats, proporcionar suport i eines perquè les persones i les famílies puguin superar dificultats sobrevingudes i desenvolupar els seus propis projectes de vida. Sense una xarxa de seguretat bàsica i vital en l'àmbit social, no hi pot haver prou capacitat ni dignitat per ser veritablement lliure. Així mateix, l'individu tindria tot el dret a desconfiar de l'estat, de protegir-se, si escau, dels excessos de poder de l'estat, com també de poder autogestionar-se tot allò en la forma que li convingui, sempre que no interfereixi negativament en el benestar comú. En aquest sentit, una aportació qualitativa del republicanisme rau en la convicció que l'estat no pot ser l'únic dipositari de l'interès general, en caràcter exclusiu, sinó que els ciutadans i la societat civil tenen el deure tant de contribuir-hi com de definir-lo des de la pròpia experiència, condició i visió particular.

3. Una societat oberta i diversa

1690 La societat catalana acull moltes formes de diversitat social, ètnica, religiosa i cultural. I, sovint, les desigualtats incideixen principalment en els nousvinguts. Els fenòmens migratoris enriqueixen la tradicional pluralitat d'estils de vida del país. El repte fonamental d'avui consisteix a saber generar ciutadania des de la diversitat a partir de les difícils condicions en què moltes de les persones immigrades arriben i es desenvolupen a casa nostra, enmig dels obstacles afegits per la legislació actual. Caldrà saber acollir i acompanyar tothom qui vulgui pertànyer i esdevenir ciutadà de Catalunya, amb tot el règim de llibertats, drets i deures que comporta la ciutadania.

1700 Aquest procés d'acomodació i de gestió de la diversitat a una societat oberta com la nostra s'ha de fer garantint una cultura pública comuna respectuosa amb les diferències. La cultura pública comuna és un espai comú de catalanitat, configurat a partir dels valors democràtics, el respecte dels drets humans, la igualtat i el pluralisme, així com l'aportació cultural i lingüística singular que fa Catalunya a la diversitat global. Es tracta d'un procés en

1705 construcció permanent, a partir de l'acció dels poders públics i de la mateixa societat civil, en què les identitats electives de cadascú interactuen i conformen un mosaic, que tant permet identificar-se harmònicament i actuar com un tot social com, alhora, projectar la riquesa de matisos de la diversitat i el pluralisme.

4. Una República constitucional i democràtica

1710 Esquerra Republicana aposta per una República constitucional i democràtica. Segons la nostra tradició, el model que més s'ajustaria a les característiques pròpies de la política catalana seria el vigent en l'actualitat, el sistema parlamentari, però amb l'opció, a debat, d'afegir elements propis d'una república semipresencial.

1715 Així mateix, es considera imprescindible que el disseny institucional de la República Catalana prevegi la complementació de les institucions representatives amb mecanismes "forts" de democràcia participativa.

1720 Catalunya vol, com tota democràcia liberal, fonamentar el seu sistema democràtic en una llei o conjunt de lleis fonamentals d'acord amb les quals es governa l'estat: una Constitució. Som partidaris d'endegar una convenció constitucional com a fórmula d'elaborar democràticament una Constitució democràtica. Inspirat en el model irlandès i islandès, defensem un procés participatiu que contingui una primera fase de debat real i protagonisme civil, que interactuï amb la ponència constitucional parlamentària posterior a l'inici formal del procés constituent després del 27S, en cas de victòria de les forces sobiranistes. Estem plenament convençuts que el procés de naixement del nou estat serà fruit de la interacció entre el poder constituent (sobirania popular) i el poder constituït.

1725 La Constitució catalana també haurà de preveure la seva reforma, el procediment per efectuar-la i qui ostentarà la iniciativa, la possible moratòria en el procediment de reforma, i la previsió d'adopció de tractats internacionals i el tipus de relacions de futur amb la resta de territoris que conformen els Països Catalans.

1730 5. L'Organització territorial: descentralització, simplificació i nou municipalisme

1735 El nou model d'organització territorial de Catalunya, necessàriament, s'ha de basar en la proximitat, la racionalització, l'eficàcia i l'eficiència. I també ha de contribuir a resoldre els problemes que plantegen els desequilibris demogràfics i territorials amb relació a qüestions tan diverses com les infraestructures, els serveis o la representació plural a les institucions. El model d'organització territorial d'una Catalunya independent haurà de tenir en compte, sobretot, els criteris de simplificació, d'eficiència i eficàcia, d'aprofundiment democràtic i de protagonisme de la ciutadania; com també els criteris d'equilibri territorial, o d'acomodació de la realitat nacional occitana d'Aran.

1740 ERC defensa l'impuls d'un nou municipalisme, totalment oposat a l'acció de l'LRSALEspanyola, inspirat en els models nòrdics, en què el repartiment de recursos i competències

entre els àmbits estatal i municipal pot arribar a una proporció de 50/50, de manera que els municipis assumeixen quotes importants dels serveis propis de l'actual estat del benestar, com l'atenció sanitària, l'educació i els serveis socials, apropant les decisions al territori en virtut del principi de subsidiarietat, i promovent models d'èxit locals adaptats a les circumstàncies i els contextos específics de cada territori.

El nou model d'organització territorial, partint d'una realitat diversa i asimètrica, ha de considerar la diferenciació fonamental entre continent territorial i contingut competencial. Partint de la situació actual de solapament i excés d'administracions, es considera desitjable avançar decididament cap a una simplificació en un doble nivell bàsic administratiu: d'una banda, l'estat i la seva descentralització en vegueries, i de l'altra, els municipis i el poder local. En aquest sentit, i en l'afany simplificador i d'atenció al ciutadà, igualment seria desitjable avançar cap a l'establiment d'una finestreta única per a tots els nivells de l'administració.

Aquest esquema significaria la desaparició de les províncies, el manteniment de la divisió comarcal com a símbol geogràfic i d'identitat territorial i la reconversió dels consells comarcals en consells d'alcaldes i òrgans tècnics de mancomunitat de serveis per als ajuntaments. Les actuals diputacions s'hauran de fusionar amb les vegueries, establint un espai intermedi com a punt de trobada i concertació de polítiques entre la instància governamental estatal i la representació del poder local supramunicipal. D'aquesta manera es corregiria la inflació actual d'administracions i es podria racionalitzar, clarificar i adequar millor la gestió del territori, el finançament, el disseny i l'execució de polítiques, en benefici dels ciutadans.

Per clarificar els espais competencials és important impulsar una Llei de governs locals i apoderar el consell de governs locals, com a eina permanent de relació entre el govern estatal català i el poder municipal, i dilucidar millor els aspectes de la racionalització dels recursos públics i la delimitació competencial entre totes les esferes de govern.

6. Els Països Catalans

En el naixement del nou estat, Catalunya es proposa l'aprofundiment dels seus vincles amb els Països catalans, constatant les arrels històriques comunes, el patrimoni cultural i lingüístic; els lligams comercials, industrials i territorials. Catalunya vol compartir un projecte nacional comú des de la cooperació i el reconeixement mutu de subjectes polítics, a partir del respecte a la voluntat sobirana i el dret a decidir de cada territori. El País valencià, les Illes i la Catalunya del Nord articulen un espai mediterrani de catalanitat que es projecta com una potència europea de primer ordre.

És cabdal que les Illes Balears, el País Valencià i la Catalunya del Nord siguin presents en el procés constituent de la República de Catalunya. I caldrà fer explícits i evidents els vincles culturals, sentimentals, socials, geogràfics, històrics i econòmics entre els territoris històrics dels Països Catalans. La convenció constitucional catalana haurà d'expressar la voluntat que tals vincles esdevinguin polítics quan la resta de territoris ho decideixin democràticament.

- 1780 Així mateix caldrà redefinir i reforçar els vincles amb Andorra, la Franja de Ponent o l'Alguer.
- Els canvis de govern expressats a les urnes el passat 24 de maig poden suposar un avenç en aquesta tasca, en la normalització de les relacions institucionals entre Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, com també poder incidir en aspectes clau, com pot ser el restabliment del marc nacional de comunicació, amb la recuperació de les emissions de la
- 1785 CCMA arreu dels PPCC, així com els pertinents acords de reciprocitat amb IB3 i RTVV –una vegada restablertes, si es així, les emissions regulars.
- En aquest sentit, i tal com es va aprovar en la ponència de la darrera Conferència Nacional d'Esquerra Republicana al juliol de 2013, aquesta ponència manifesta la voluntat explícita de declarar més vigent que mai la textualitat de tots i cadascun dels aspectes, clàusules,
- 1790 polítiques i accions que han de vincular el nou estat amb la resta de ciutadans dels Països Catalans, començant pel reconeixement del dret dels habitants de la resta de territoris de la nació catalana d'identificar-se i ser acceptats i protegits com a catalans, com a espanyols o d'ambdues nacionalitats, definint el corresponent marc especial de drets específics (ciutadania, atenció sanitària, accés a les universitats, condicions especials en transports i
- 1795 altres serveis), fins a tot el conjunt de polítiques pròpies de l'Estat català per promoure els vincles, les relacions, la llengua, la simbologia històrica tradicional i compartida, l'espai comunicatiu, comercial i econòmic, la creació d'òrgans comuns de relació transfronterera, de cooperació, ús d'infraestructures, la creació cultural i la seva projecció exterior, incloent en la Constitució catalana el reconeixement de la condició nacional als ciutadans dels PPCC que
- 1800 lliurement ho reclamin o la inclusió d'una clàusula de reunificació pertinent.
- En la història de les organitzacions independentistes d'alliberament nacional, tant polítiques com de tota mena, destacava com a eix central, la defensa de tota la nació, dotant-se, per a tal finalitat, d'estructures també nacionals, en una estratègia de tots junts i al mateix temps. Aquest ha estat l'eix central i medul·lar que, fins ara, dins del procés d'acumulació de forces
- 1805 actuals, ha esdevingut un impossible, motivat bàsicament per l'avenç tan significatiu del Principat. És de tal dinamisme polític i social, el procés d'emancipació del Principat, que, en els seus plans no entra la possibilitat “d'esperar” la resta de la nació, com, alhora, permet aflorar tot el conjunt de noves oportunitats que suposaria la constitució del Principat com a nou estat, per poder desenvolupar estructures, polítiques i esmerçar recursos per afavorir la
- 1810 llibertat i el dret a decidir de la resta de territoris de la nació catalana.
- Tot això ens obliga a replantejar l'estratègia tradicional: mantenim la mateixa premissa de dotar-nos de les estructures polítiques, socials i culturals d'àmbit nacional, però el “tots junts i al mateix temps” ha de donar pas a trobar cada territori “el seu propi ritme” d'emancipació, d'acord amb la voluntat democràtica de les majories socials de cada territori. En aquest
- 1815 sentit, Esquerra Republicana ha de ser capaç d'adaptar a cadascun dels territoris la seva estratègia per a un objectiu que no ha variat, la independència i la reunificació dels Països Catalans.
- Pel que fa al País Valencià, i tenint en compte que Catalunya aconseguirà modificar el seu estatus amb anterioritat a qualsevol altre territori, l'estratègia amb més possibilitats de

1820 reeixir, de comptar amb amplis suports populars que precipitin en una majoria social i democràtica suficient com per alterar la situació politicoadministrativa actual i deslliurar el nostre país de la subordinació a l'Estat espanyol, és la que orienti els esforços de la lluita independentista cap a un procés d'acumulació de forces i d'amplis consensos que facin possible la constitució d'un ampli moviment cap a la República del País Valencià. Aquest

1825 moviment s'ha de basar en el dret a decidir que, el País Valencià com a comunitat política, com a subjecte polític, tenim per construir, lliurement i autònomament, el nostre futur. Que el valencianisme polític esdevingui un moviment de masses, serà possible en tant que Esquerra Republicana del País Valencià treballi per crear escenaris compartits amb altres forces valencianistes i d'esquerres, així com entitats de la societat civil, sobre la base de quatre

1830 consensos inicials: la defensa de l'estat del benestar, la denúncia de l'espoli fiscal, la denominació País Valencià i la defensa del dret a decidir que sigui capaç de superar vells estadis polítics i prepolítics per encarar amb garanties d'èxit la nostra tasca, i abandonar prejudicis i discussions estèrils sobre identitats i simbologia, per fixar objectius polítics, cívics i democràtics capaços de superar la fase autonòmica i convertir el valencianisme republicà

1835 en moviment de masses majoritari, motor i palanca de canvi en la lluita per la justícia social i la llibertat del País Valencià.

Com a conseqüència de la constatació dels diferents ritmes que es donen als diversos territoris, el País Valencià, pel seu pes polític, econòmic i demogràfic, ha de tenir una estratègia pròpia i específica, davant la impossibilitat d'afegir-se al procés iniciat a Catalunya,

1840 i que provoqui un procés propi, a partir de les circumstàncies polítiques, econòmiques i socials del País Valencià. Així doncs, Esquerra Republicana ha de fer possible que els diferents processos cap a la constitució d'estats lliures i sobirans que acabin confluint en la reunificació nacional i confederal dels Països Catalans.

1845 **7. L'Estat espanyol, Europa i la Mediterrània**

En la lògica del bon veïnatge, i amb el convenciment que el procés no es fa contra ningú, sinó en favor dels ciutadans de Catalunya, cal expressar la voluntat de garantir la màxima col·laboració amb Espanya i els seus ciutadans, amb qui el pes de les relacions familiars, econòmiques i culturals de segles, ens vincula estretament.

1850 A causa de la importància dels fluxos econòmics i comercials entre Catalunya i Espanya, la interdependència mútua és la garantia que, mitjançant el seny, el diàleg i la democràcia, l'Estat espanyol acabarà reconeixent més tard o més d'hora Catalunya com un nou estat en el marc de la UE. Des del moment en què la lògica global s'imposa, i la futura construcció de l'Europa federal és inevitable per a la seva supervivència enfront l'auge asiàtic i nord-americà, es conclou que el marc mental natural de Catalunya i l'Estat espanyol del segle XXI és l'europeu, superant l'antic paradigma del marc ibèric, propi del segle XIX. Un cop adoptat aquest canvi de mentalitat, el pragmatisme impulsarà els dos estats a la defensa d'interessos geopolítics comuns, la defensa conjunta de projectes per al sud-oest europeu a la UE, o l'impuls d'una política mediterrània comuna, entre tants d'altres.

1860 Com a futur estat membre de la Unió Europa, a la República Catalana li convindria defensar un model d'Europa federal, especialment en els àmbits de la fiscalitat, la política monetària, la política comercial, la política exterior, la seguretat i la defensa, com també en l'abordatge de fenòmens globals com les migracions, la crisi energètica l'explotació de recursos naturals o el canvi climàtic.

1865 Abonant la idea que una altra Europa és possible, perquè existeix, malgrat que l'hegemonia política actual sigui conservadora, la República Catalana haurà de teixir una xarxa de relacions amb països mitjans i petits econòmicament i ambientalment eficients, tecnològicament innovadors i socialment avançats, abonant l'aposta europea per una economia productiva sostenible i socialment justa, que limiti els desequilibris i les turbulències inherents a l'especulació present als mercats financers.

1870 D'altra banda, Catalunya i Barcelona es troben en condicions òptimes per plantejar i liderar una ambiciosa intervenció a l'àrea mediterrània. Els Països Catalans són essencialment mediterranis. La Mediterrània representa la porta europea del tràfic asiàtic marítim. Europa necessita establir lligams forts i desplegar una acció de cooperació a gran escala que cohesioni i aporti prosperitat, estabilitat i oportunitats als països de la riba sud i est de la Mediterrània. La riquesa i diversitat cultural, la realitat de ser la primera destinació turística mundial i la porta nord del continent africà representen un potencial i una oportunitat que no podem obviar.

1880 En l'àmbit internacional, Catalunya ha d'articular una diplomàcia cultural, l'ingrés a la UNESCO i impulsar polítiques de projecció exterior dels nostres creadors i indústries culturals, com a eixos bàsics de l'acció internacional de la República Catalana. En el concert de nacions, la posició de Catalunya ha de ser qualificada i reconeguda com a contribuent de referents universals.

1885 La veritable construcció d'un projecte nacional i democràtic per a un nou Estat requereix de la participació decidida en la construcció d'un ordre internacional més just, solidari i en pau. Per aquesta raó, la futura República Catalana haurà de desplegar una política pròpia en matèria de foment de la pau, cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional.

1890 La República Catalana ha de tenir la voluntat de posar-se a l'avantguarda de la comunitat internacional per al desenvolupament i per a la promoció de la pau i la resolució pacífica i democràtica dels conflictes tot augmentant la seva ajuda oficial al desenvolupament fins assolir el 0,7% del PIB, un cop disposi de tots els seus recursos econòmics i s'hagi estabilitzat l'economia del nou Estat. Així mateix, procurarà mantenir relacions comercials justes que permetin el progrés econòmic i social del països empobrits.

1895 Pel que fa a l'agenda de pau, la República catalana vol contribuir a la construcció d'un paradigma de seguretat humana global i multidimensional.

I pel que fa a les polítiques de solidaritat internacional, la República Catalana un cop assoleixi la seva independència no pot desentendre's de la solidaritat amb els pobles que lluiten per la seva sobirania i el seu reconeixement en l'arena internacional

II. POLÍTIQUES ESTRUCTURALS BÁSIQUES DE LA REPÚBLICA CATALANA

1900

1. Polítiques estructurals d'un país nou

Aquest apartat vol establir algunes de les grans prioritats polítiques que han de guiar el govern del nou país. Certament, i molt sovint, allò important no combrega amb allò que és més urgent, i viceversa. En aquest cas, s'estableixen certes urgències en matèria de polítiques públiques a causa dels impactes d'una crisi que, malgrat no estar superada, ha deixat una empremta social prou profunda, que fa ineludible la independència i obliga a replantejar tots els marcs i consensos de què s'havia dotat la societat catalana sortint de la dictadura franquista.

Es vol posar l'èmfasi en els reptes que cal abordar de cara a assentar les bases d'un país nou, d'un país millor. Un país nou on el canvi esdevé tangible i mesurable, i els governs s'esforcen per millorar ostensiblement les condicions de vida dels ciutadans i senten les bases d'una prosperitat compartida, a partir de plantejaments nous, noves polítiques o actuacions estratègiques de millora del panorama vigent. Evidentment, que tots aspirem a viure en un país normal, si bé volem que aquesta normalitat no sigui la de la resignació davant unes expectatives incomplertes de canvi polític, econòmic, social i cultural.

A continuació es desenvolupen uns plantejaments i una sèrie de reptes que actualitzen el sentit de perquè Esquerra Republicana vol endegar un procés constituent per assolir la independència de Catalunya.

1920

2. Un nou estat del benestar socialment inversor i redistribuïdor

A Catalunya, urgeix canviar el paradigma de l'estat del benestar (EB) clàssic que intenta reparar les desigualtats i pal·liar la factura de l'exclusió social que proporciona l'acció del mercat. ERC reivindica un estat inversor i redistribuïdor, que focalitzi les polítiques en la promoció activa de la igualtat d'oportunitats mitjançant les polítiques estructurals que afavoreixen la creació de noves condicions de mercat, que proporcionen uns resultats més equitatius. La inversió social a tots els nivells educatius, des de l'ensenyament primari fins al superior, no tan sols limita l'exclusió social futura, sinó que configura una economia millor basada en la capacitat d'innovació, coneixement i nova indústria.

Catalunya ja no és una societat industrial, amb una piràmide d'edats jove, on les dones s'ocupen de manera gratuïta de la pràctica totalitat del treball reproductiu, on la classe mitjana i treballadora és relativament homogènia i on la carrera laboral dels individus tendeix a ser relativament estable. Vivim en una societat basada en el coneixement i la producció de serveis, amb poblacions més envellides, amb les dones incorporades en el mercat laboral, una classe mitjana i treballadora força heterogènia (i sovint dualitzada) i on el

pas per l'atur és freqüent en la vida laboral de qualsevol persona. Tot plegat significa que els individus depenem més sovint de les provisions de l'estat del benestar que en èpoques anteriors, i que el sentiment de solidaritat propi de la classe treballadora industrial s'ha debilitat amb el pas a una societat terciaritzada, líquida i heterogènia.

- 1940 Ens cal un estat del benestar actiu, que eviti la cronificació de l'atur, que la seva intervenció es focalitzi a dotar de més seguretat i eines les persones, especialment els joves que han d'iniciar una carrera laboral i els sèniors que perden la feina. Es tracta d'intervenir en l'ocupabilitat de les persones, i reforçar la tasca ingent dels servidors públics a usar tota la informació, i tot el conjunt de recursos públics i privats al seu abast, perquè pugui derivar en una atenció personalitzada per a una recol·locació laboral ràpida. Perquè, sens dubte, la cohesió social és el bé més preuat d'una societat. I la primera política a mitjà i llarg termini per combatre l'exclusió és l'educació. I la més rellevant, a curt termini, és l'ocupació.
- 1945

2.1. Un pacte nacional per a un nou estat del benestar

- 1950 Catalunya s'ha de plantejar un nou contracte social que assenti les bases d'un nou estat del benestar. En aquest sentit, cal establir un gran pacte nacional amb tots els agents socials que estableixi un contracte programa amb l'objectiu de recuperar els serveis i les prestacions públiques perdudes, així com l'establiment de les estructures d'estat del benestar que han d'impulsar l'assoliment de la justícia social, la definició d'estàndards de flexibilitat i protecció social i la provisió efectiva de la igualtat d'oportunitats.
- 1955

2.2. Les estructures d'estat del benestar

- Sovint es parla de les estructures d'estat com les eines imprescindibles per poder exercir la sobirania i l'autogovern sense dependre de tercers. Tanmateix, volem posar l'èmfasi en les estructures d'estat del benestar que han de transformar de forma ambiciosa «l'autonomia actual del benestar limitat en un veritable estat del benestar, homologable al dels països més avançats d'Europa, com un dels elements constituents de la República Catalana.
- 1960

- A. L'Agència catalana de la Seguretat Social:** Es tracta de l'estructura fonamental per garantir les pensions dignes que es mereix la nostra gent gran. La viabilitat actual del sistema de pensions en l'àmbit espanyol tan sols s'aguanta a partir d'un seguit de modificacions que minven el poder adquisitiu dels pensionistes i a partir de posar obstacles a la percepció del 100 % de jubilació. I, evidentment, gràcies a un ús irresponsable del Fons de Reserva de la Seguretat Social, que ha vist reduir els recursos, convertits majoritàriament en títol de deute públic. ERC, conscient que la societat catalana genera prou recursos per a la protecció social de la gent gran, es proposa unificar les diverses institucions actuals que configuren la Seguretat Social en una única agència, amb l'objectiu de millorar-ne la gestió, garantir i augmentar a mig termini la quantia de les prestacions i assolir la cobertura universal de la nostra gent gran.
- 1965
- 1970

B. L'acció integrada del Sistema de Salut i Social: En la línia dels països innovadors del nostre entorn, es planteja la millora en l'atenció a les persones integrant, cada cop més, els serveis de salut amb els serveis socials, mitjançant una nova Llei de salut i serveis socials. L'objectiu és focalitzar l'atenció a l'usuari, amb una utilització més racional dels recursos públics disponibles. Cal una intervenció agosarada i definitiva per materialitzar l'anomenat *historial social compartit* de cada ciutadà, que permeti una intervenció assistencial universal sobre la base d'una cartera integrada de serveis socio-sanitaris focalitzada en l'atenció integral a la persona.

Les prioritats se centren en l'atenció a la infància i la gent gran. En l'ànim de desplegar una política integral d'atenció a la gent gran, basada en l'autonomia i l'envelliment actiu, es proposa impulsar una Llei d'autonomia personal, que compti amb una agència única de la dependència, que cohesioni els itineraris bàsics, l'atenció domiciliària, i desenvolupi una gestió integrada amb una cartera de recursos única social i sanitària, amb el suport de la concertació necessària amb el tercer sector social.

C. El sistema educatiu de la República Catalana: ERC prioritza la inversió en les estructures d'estat de l'educació. Partint de la realitat actual d'escola pública i escola concertada, l'acció dels poders públics s'ha de basar en la igualtat de drets i de deures, tendint a la unificació del sistema educatiu com un veritable servei públic de país, amb independència de la titularitat i del projecte educatiu de cada centre, que permetrà avançar cap a la integració del sistema educatiu en un únic model educatiu públic, laic, universal i català

El nou sistema educatiu català haurà de tenir per objectiu garantir que tota la població escolar pugui assolir l'èxit, tant en les etapes obligatòries com en els estudis postobligatoris. Es tracta de fixar les prioritats a curt termini que permetin bastir un sistema inclusiu, coeducador i no segregador, innovador i plural pedagògicament, que potenciï les capacitats pròpies de l'alumnat i recuperi el prestigi i condueixi a l'excel·lència els centres públics, facilitant els recursos educatius, els serveis i els mitjans que permetin fer una diagnosi precoç de l'alumnat amb dificultats, assegurar l'equitat per a tot l'alumnat, compensant les desigualtats inicials, comptant amb un professorat ben considerat socialment, ben format i, també, comptant amb la participació de les famílies i l'entorn escolar immediat com a principals aliats.

La República vol superar la situació actual en què les retallades han eliminat el suport públic de tota l'educació no obligatòria. En aquest sentit, i vinculat a altres objectius socials com l'ajuda a les famílies i a la conciliació d'horaris, és indefugible endegar una inversió prioritària en escoles bressol per garantir que la cobertura en l'etapa de 0-3 anys cobreixi el 100 % de la demanda.

2010

2015 **D. Les polítiques per a la igualtat efectiva home i dona:** Més enllà de la igualtat formal de gènere recollida en els textos legals, la realitat ens aboca a la persistència de desigualtats de gènere que han de ser combatudes amb la introducció d'incentius, l'establiment de noves polítiques i una persecució implacable a la discriminació. Esquerra Republicana es proposa garantir, en tots els àmbits de la vida pública, les condicions de participació paritària i promoure la visibilitat de les dones. Cal impulsar noves polítiques, com ara la coresponsabilitat activa en matèria de conciliació de vida laboral i familiar com a instrument per remoure desigualtats, ampliant els drets parentals i convertint-los en intransferibles i iguals tant per a dones com per a homes. En general, cal establir mesures que evitin l'impacte de la crisi provocant la precarització i l'empobriment de les dones.

2025 **E. La inversió cultural com a servei públic del nou estat:** L'estructuració de polítiques culturals nacionals ambicioses, en un espai de 14M d'habitants, ha de permetre la provisió de serveis culturals integrats al nou estat del benestar. La cohesió d'una oferta de qualitat és la condició necessària per impulsar la demanda de consums culturals en condicions d'igualtat i accessibilitat universal. I és una oportunitat per projectar els nostres creadors i les indústries creatives. Perquè, sens dubte, la cultura és també l'R+D+i de l'educació i, com a tal, s'ha de saber estructurar com un servei públic generador de ciutadania.

2030 La cultura exerceix de factor clau de cohesió social i, com a tal, ajuda a gestionar la diversitat, i articula l'espai comú de catalanitat compartida. Un dels instruments més valuosos per assolir aquest objectiu de cohesió social són els equipaments culturals, pensats com a veritables centres d'interrelació social i cultural. Esquerra Republicana vol desplegar una política cultural progressista, equilibrada territorialment, republicana en els valors i

2035 emmarcada en el procés de construcció i projecció internacional del nou estat. Per això és important reformar plenament les competències culturals de les administracions, en matèria de biblioteques, reforçant l'àmbit local i el nacional d'excel·lència. No cal dir que encara resta pendent una llei de mecenatge pertinent i, per sobre de tot, eliminar la bogeria de gravar amb el 21 % d'IVA les arts escèniques tot establint l'IVA superreduït.

2040 **F. Cap a un nou model de relacions laborals, d'estructures al servei de l'ocupació, la formació professional, la democràcia econòmica i el treball digne:** El primer objectiu de la política econòmica de la República haurà de ser la lluita contra l'atur i per l'ocupabilitat de les persones. La formació continuada, el foment de l'emprenedoria, la participació dels treballadors en la marxa de l'empresa, el foment de l'economia social i la concertació seran instruments prioritaris. La construcció del nou estat és una oportunitat única per construir un model català de relacions laborals transparent, de col·laboració i concertació. Un model que garanteixi la participació de tothom en els beneficis socials i l'eradicació de l'exclusió social en la distribució de la riquesa.

2050 La construcció del nou estat és també una ocasió per replantejar els models tradicionals d'organització del treball i les empreses. Catalunya té un problema en la poca grandària de les seves empreses i un pes molt marcat del seu caràcter familiar. Sense posar en dubte les virtuts d'aquest model convé, igualment, no desconèixer les seves dificultats per assolir

2055 economies d'escala, incorporar innovació, més concertació social, accés al finançament, a més de les nombroses pèrdues de teixit productiu que ocasionen els buits successoris en aquest model d'empresa.

2060 La República Catalana ha de crear les condicions per impulsar l'economia social i el treball cooperatiu com a fórmules empresarials d'un gran potencial, en sintonia amb valors necessaris en la societat postcrisi, com ara la responsabilitat social o la generació de riquesa vinculada a objectius socials. Igualment, tot el sector no lucratiu ha de ser reconegut com un interlocutor social més, a banda d'un actor decisiu en la generació de cohesió i benestar social, i un creador de nova ocupació en l'àmbit dels serveis a les persones.

2065 En l'ànim d'estructurar el model català de relacions laborals del nou país, Catalunya s'haurà de dotar d'un nou marc normatiu laboral. ERC vol impulsar una proposta pròpia per sortir de la crisi, sustentada en generar treball digne i empreses de qualitat. La construcció d'estructures d'estat és, així, la nostra proposta per sortir de la crisi, eixamplant els drets, les llibertats i les oportunitats de les classes treballadores en el nou país.

En aquest sentit, es proposen un seguit d'actuacions imprescindibles:

- 2070 - Derogar les reformes laborals impulsades pels governs del PP i del PSOE. Retornar la capacitat i la força negociadora als treballadors. Retrobar la cultura laboral del diàleg i el respecte als drets adquirits i garantir la negociació col·lectiva per a tothom.
- 2075 - Impulsar veritables polítiques actives de treball, a partir de la formació i l'augment de l'orientació i formació del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya.
- 2075 - Impulsar un veritable model de professional dual propi d'un estat que superi els marcs competencials actuals i que s'orienti decididament a la realitat empresarial del país i a les necessitats de l'economia productiva.
- 2080 - L'acció preferent al jovent i a les persones en situació d'atur de més de 55 anys, per garantir-los la jubilació digna.
- 2080 - Un pacte social per la igualtat en el treball que avanci en la igualtat salarial i de responsabilitat entre gèneres, superant la diferència del 20 % en els salaris entre homes i dones.
- 2085 - Impulsar un model salarial, lligat a la negociació col·lectiva, en què els sous han d'estar referenciats al cost de la vida, al creixement del PIB i a la situació dels sectors i empreses. Així mateix, establir fórmules de vinculació del salari màxim i mínim dins d'una empresa a raó de 1:12.
- 2085 - Enfortir l'espai català de diàleg social, on s'avanci en un gran acord de tots els agents que prevegi el futur marc laboral català, cerqui les millors eines de coresponsabilitat i cogestió dels treballadors a les empreses i treballi contra les desigualtats socials.

- 2090 - Impulsar la democràcia econòmica mitjançant l'associacionisme econòmic de treball, el cooperativisme i les diverses expressions de l'economia social com a fórmula d'emprenedoria social i apoderament dels treballadors.
- Impulsar una Renda Garantida de Ciutadania que supleixi la falta d'uns ingressos mínims econòmics.

2095

3. Cap a l'estat emprenedor

La República té el repte de construir un cercle virtuós entre un estat del benestar, orientat a la competitivitat sostenible, i una economia amb uns nivells de productivitat que permeti finançar-lo. Un model solidari i competitiu alhora, en el qual la correcció de les desigualtats

2100 reforci la competitivitat del país, que proporcioni més feina i oportunitats. Es tracta d'apostar per un model basat en el coneixement i la qualitat de vida, en una població culturalment desenvolupada i professionalment creativa, capaç d'innovar, en què la productivitat permeti simultàniament compassar l'augment de salaris i dels excedents empresarials.

La condició necessària per construir aquest cercle virtuós és la de l'estat emprenedor. Tots

2105 sabem que la creativitat, el talent i la innovació són la base de la competitivitat, en un context en què urgeix fer evolucionar el sistema productiu cap a nous serveis i noves indústries tecnològiques.

Tanmateix, sabem que l'aposta pel talent, la creativitat i la innovació no s'improvisen. Ni es deixen a l'albir del mercat globalitzat. Es planifiquen, es consensuen i es financen amb

2110 visions a mitjà i llarg termini, provinents tant d'instàncies governamentals com d'institucions, experts tant en l'esfera pública com privada. Volem forjar l'estat català com a estat emprenedor, enfront el model actual de l'Estat espanyol, de guanys de la productivitat a partir de la baixada salarial, dels beneficis, i de la devaluació de les condicions laborals i de vida de tots plegats.

Durant la crisi, el model espanyol tan sols ha pogut recuperar competitivitat a partir de la

2115 devaluació interna: aconseguir baixar preus rebaixant els costos laborals, d'unes activitats productives intensives en treball de mitjana i baixa qualificació i amb un estancament endèmic de la productivitat. L'anterior etapa de creixement fonamentada en la bombolla de la construcció i el crèdit barat va esclatar. N'ha resultat una destrucció massiva de llocs de

2120 treball, un atur encara al 20 %, la redefinició del sistema financer, la debilitat dels comptes públics, la pèrdua de poder adquisitiu dels assalariats a l'entorn del 30 %, una gran fornada de joves abocats a l'emigració i una nova generació de treballadors pobres que conformen el nou precariat.

Com a alternativa al model de devaluació interna, Catalunya ha de prendre el control dels

2125 recursos i encarar la recuperació i el canvi de model productiu afavorint tots els factors que impacten positivament en la productivitat: l'R+D+I, la transferència de coneixement, el sistema educatiu i la formació professional, les infraestructures, els instruments de

capitalització de les pimes, la política industrial i la internacionalització, la creació i la captació de talent.

- 2130 La productivitat i la competitivitat requereixen agents socials i institucions fiables, serveis públics eficients i autoritats reguladores justes. Per esdevenir un país innovador, cal ser un país emprenedor i assumir reptes, inversions i riscos, com ara el reforç de la base del coneixement, el finançament empresarial, l'R+D empresarial, la transferència de coneixement al mercat o estendre la innovació cap a les indústries culturals i creatives, el turisme i els serveis socials. I això requereix:
- 2135
- Un estat emprenedor que assigni recursos per fundar nous sectors productius i creï les condicions per al desenvolupament d'ecosistemes empresarials que propicien l'activitat econòmica.
 - Un estat que potencii i participi activament en tot el procés d'innovació tecnològica, en els sistemes de R+D+i públics i privats, així com en les inversions pioneres i sostingudes que projecten nous productes i mercats. Es tracta d'assumir el risc que no pot assumir el sector privat en el desenvolupament de noves tecnologies bàsiques.
 - Un estat emprenedor que, des d'una lògica inversora, abandoni velles formes de burocratització i d'obstaculització de l'activitat econòmica i industrial. Cal una administració eficient, simplificadora i facilitadora de la recerca, la inversió i l'emprenedoria.
 - Una administració eficient, versàtil i permeable a la lògica dels sectors industrials i tecnològics més innovadors. Una administració que compregui els bons emprenedors, dels que saben arriscar i saben que la cooperació i el treball en xarxa és fonamental.
 - Un estat emprenedor que incorpori en la contractació pública de les administracions criteris de proximitat, i de responsabilitat social i medioambiental.
 - Un estat emprenedor que capgiri la fiscalitat actual, adopti una fiscalitat que tendeixi a desgravar el treball, gravi sense contemplacions el capital especulatiu i incentivi fiscalment tant l'R+D+i com la reinversió del capital productiu.
 - Un estat emprenedor que protegeixi els drets dels consumidors i les empreses, reguli de forma eficient i sigui pro-actiu en l'eliminació d'obstacles i barreres artificials a la competència, que eviti la generació de mercats captius, l'abús de posició dominant de monopolis i males pràctiques d'oligopolis.
 - Un estat emprenedor, també en l'àmbit social, que desplegui una estratègia de concertació amb el tercer sector social no lucratiu amb la finalitat d'atendre més i millor les persones vulnerables en un context social canviant, de gran diversitat, d'heterogeneïtat i demandes específiques que el sector públic no sempre arriba a cobrir amb la celeritat i l'eficiència en la gestió.

2165

2170 Fins ara, però, aquesta relació entre sector públic i privat ha estat sovint més parasitària que simbiòtica. Mentre l'assumpció dels riscos fonamentals és a càrrec del sector públic, la majoria dels beneficis els recull el sector privat, màxim quan les empreses d'èxit són també conegudes per saber reduir al mínim els seus impostos. L'estat emprenedor també ha d'intervenir perquè els grans beneficiaris dels riscos que assumeix l'estat comparteixin els seus resultats econòmics, remunerant convenientment el riscs assolits, de manera que el procés pugui continuar mitjançant la creació d'un fons nacional per a la innovació a càrrec de les empreses més grans que s'aprofitin de les inversions públiques, al marge del compliment normal de les seves obligacions tributàries.

2175 I és així com afavorim la redistribució de rendes del capital entre la gran empresa cap a la pime, el talent i el coneixement, que es mereix un millor tracte fiscal i un sistema d'incentius al creixement i guany de dimensió per penetrar en els mercats internacionals.

2180 La necessària aposta per determinats sectors tecnològics i industrials amb perspectives d'èxit global és un risc que no poden assumir solament les nostres empreses privades. Només el podem assolir col·lectivament, però perquè el procés sigui viable i sostenible caldrà que el sector privat accepti que tot risc ha de ser remunerat, també el que assumeixi l'estat. Una relació simbiòtica entre sector públic i privat, organitzada al voltant d'un Fons català per a la innovació, és un mecanisme adient per situar Catalunya en la direcció de l'estat emprenedor.

2185

4. Govern obert, democràcia oberta i una administració pública eficient al servei de la ciutadania

2190 Urgeix avançar cap a una nova administració pública eficient, menys burocratitzada, electrònica, transparent, oberta i democràtica. Ens hem dotat recentment de lleis en matèria de transparència, malgrat que resta el repte d'aplicar-les de forma conseqüent amb l'esperit d'obrir realment els governs a la ciutadania.

2195 Una de les lliçons de la crisi és la reivindicació, com a dret fonamental de la ciutadania, del bon govern. Més enllà de l'encert en la prioritització i implementació de les polítiques públiques, el que no es pot tolerar mai és la corrupció estructural, l'opacitat que deriva en saqueig de les arques públiques, l'existència de privilegis injustificables o la incompetència i inutilitat manifesta d'estructures administratives sense cap funció necessària.

2200 Els models Open Data, els models col·laboratius de cocreació de polítiques públiques, els processos participatius són eines per governar amb els ciutadans i concebre noves polítiques públiques amb la societat civil i els sectors socials de referència. Ens cal una nova administració que entri en dinàmiques de millora continuada, amb la flexibilitat i l'adaptació necessària als canvis. Cal desenvolupar la direcció pública professional com a palanca de modernització de l'administració pública i com a motor de dinamització de la gestió pública. El bon govern és el que s'esforça a servir la gent, no a servir-se de la gent.

5. Reptes i polítiques estructurals per fer un país nou durant la legislatura de la independència

2205

La independència és un projecte col·lectiu i democràtic que ha de ser capaç d'aportar l'esperança del canvi estructural per fer possible el que la majoria assenyalava com a necessari. Catalunya afronta el repte d'intentar superar la impotència pròpia d'una societat decebuda, un autogovern intervingut i una economia espoliada dins un Estat espanyol que castra la nostra personalitat i el nostre potencial.

2210

A curt i a mitjà termini, el país i els ciutadans haurem de demostrar que sabem sortir-nos-en, que val la pena fer tots els esforços per complir l'anhel de forjar entre tots un país millor. Consignem a continuació un seguit de reptes bàsics i concrets a prioritzar que, des d'ERC, volem impulsar des de l'inici del mateix procés constituent, i al llarg del període 2015-2019.

2215

1. Pobresa zero: la factura social de les desigualtats, a banda de ser la realitat d'un fracàs col·lectiu d'ordre moral i cívic, acaba sent massa cara, fins i tot econòmicament. El programa del nou país ha d'abordar l'aplicació d'un pla de xoc contra la pobresa, de forma holística en totes les seves manifestacions: pobresa infantil, pobresa energètica, treballadors pobres i gent gran sense recursos ni atenció. Introducció d'incentius i programes específics per prevenir i evitar la cronificació. A mitjà termini, caldrà orientar la política de rendes i prestacions públiques de cara a la garantia del dret a l'existència.

2220

2. Corrupció zero: la societat reivindica ser implacables amb la xacra de la corrupció. ERC, en la seva tradicional lluita contra la corrupció, estarà amatent al compliment estricte de la nova Llei de bon govern i transparència i, alhora, es proposa emprendre algunes mesures, tan aviat com sigui possible, consistentes a:

2225

- Prohibir als condemnats per corrupció d'anar a una llista electoral, ocupar un alt càrrec a l'administració i treballar a l'Administració durant 10 anys.
- Establir els pactes d'integritat en les licitacions de totes les administracions.
- Expulsar del mercat públic de licitacions i concessions les empreses que vulnerin els pactes d'integritat.
- Evitar les donacions anònimes a les fundacions dels partits per finançar-los.
- Eliminar tots els aforaments dels polítics. No als tribunals especials.
- Establir un nou codi penal perquè els delictes per corrupció no prescrivin i obligar els corruptes a respondre sempre amb el seu patrimoni.
- Establir un nou codi penal orientat efectivament a la reinserció social, que no penalitzi les desigualtats socials ni estigmatitzi la pobresa, i que garanteixi que els delictes per corrupció no prescrivin, tot obligant els corruptes a respondre sempre amb el seu patrimoni.
- Establir la limitació de mandats dels càrrecs electes.

2230

2235

2240

3. Fracàs escolar zero: un dels indicadors principals de qualitat d'un sistema educatiu és la taxa de fracàs escolar vinculat a l'absentisme i l'abandonament prematur. El fracàs escolar és el fracàs de tots i el fracàs d'un país. Davant una realitat en què la taxa d'abandonament prematur a l'Estat espanyol duplica l'europea, i amb el propòsit d'esdevenir un estat socialment inversor, la prioritat de la República Catalana consistirà a desplegar un paquet d'actuacions al respecte. Entre aquestes actuacions, i a banda de la dotació de recursos suficient per garantir uns estàndards de qualitat, i evitar la segregació educativa, cal desplegar projectes comunitaris que permetin un treball educatiu d'entorn, a partir de projectes educatius de cada centre específics per abordar el fenomen, coordinats amb els serveis socials de les diverses administracions, especialment el municipi.

2245

2250

4. Frau fiscal zero: l'èxit del procés constituent i del país es fonamenta en la capacitat de bastir la Hisenda pròpia. Tanmateix, ERC advoca per una hisenda de tots i per a tothom, que es proposi com a fita l'assoliment d'un nivell de frau fiscal el més pròxim a zero possible. Tal repte només serà possible si som capaços de canviar radicalment el propòsit de l'Agència Tributària, en el marc d'un canvi cultural, cap al nou paradigma de l'ajuda i el suport al contribuent, facilitant-li al màxim el compliment de les seves obligacions, abans de qualsevol sanció, fins i tot quan aquest presenta irregularitats. L'objectiu és el d'ampliar les bosses de contribuents i augmentar els rendiments fiscals per evitar que gairebé una quarta part del PIB eludeixi les obligacions fiscals.

2255

2260

5. Una nova política d'Habitatge, una llei de segona oportunitat i la instauració de la dació en pagament: el drama dels desnonaments de famílies és incompatible amb l'existència d'un país decent. Partint de la base que Catalunya es troba a anys llum d'Europa en política d'habitatge, com ho demostra el fet que el parc d'habitatge públic tan sols representa el 3 % del total, mentre que la mitjana UE s'apropa al 15 %, és urgent instaurar una política ambiciosa de lloguer social, així com la dació en pagament, complementada per l'establiment d'una veritable llei de segona oportunitat, en què l'acció dels poders públics actuï en el sentit de rescabament social, i en nom de la responsabilitat social de les entitats financeres rescatades públicament, que facilitin i donin una veritable segona oportunitat a les famílies en fallida econòmica.

2265

2270

6. Nova fiscalitat justa: ERC defensa un sistema fiscal redistributiu, incentivador de l'ocupació i l'emprenedoria. Les mesures concretes es basen en l'establiment d'un IVA cultural superreduït al 4 %. Impost a la banca. Exempció fiscal a la reinversió i llibertat d'amortització per a la pime. Tarifa plana i vacances fiscals als emprenedors i gravamen de fiscalitat verda a ~~l'energia nuclear~~ les energies contaminants.

2275

7. Recuperem els barris, fem noves ciutats: en la voluntat de fer néixer el nou país a les ciutats del país, ERC fixa com a prioritat la intervenció social integral als barris més vulnerables del país. És necessari impulsar des dels municipis, els consells comarcals i les diputacions un consens amb el govern del nou país per relançar la Llei de barris, amb l'objectiu de rescatar les persones i combatre la degradació social que ha provocat la crisi a

2280 les nostres ciutats. Assumim el compromís de multiplicar la inversió d'entre 2004 i 2011 amb la Llei de barris, dotant un fons plurianual de barris en la propera legislatura 2015-2018.

8. Un augment del salari mínim del 40 % en un període de 4 anys: els estàndards de vida a Catalunya són incompatibles amb un salari mínim de 745 euros mensuals, certament allunyat de la realitat dels nostre entorn europeu més immediat. Amb l'objectiu d'impulsar una sortida catalana de la crisi, ERC assumeix el compromís d'actualitzar un nou salari mínim en una quantitat equivalent al 60 % del salari mitjà, tal com preveu la Carta Social Europea.

9. Un nou mercat energètic: l'autoconsum d'energies renovables: la regulació dels oligopolis en favor dels consumidors, les famílies i les empreses ha de ser un tret distintiu del nou país. Urgeix capgirar la política anacrònica en favor dels oligopolis energètics del govern espanyol i avançar en la direcció europea de fer prevaldre l'autoconsum d'energies renovables. El nou govern haurà de revocar la reforma elèctrica espanyola i instaurar un sistema de primes raonables a les energies renovables, incentivant l'autoconsum en habitatges i centres de treball, i si s'escau afavorint la municipalització de la producció, com a forma més neta, sostenible i cooperativa per a un món més net, i que permeti disposar d'eines per eradicar la pobresa energètica. .

10. Infraestructures i mobilitat: la construcció del corredor mediterrani i la inversió en rodalies. Els dèficits crònics d'inversió en infraestructures són la mostra més evident que cal ser independents per prioritzar les infraestructures que han d'augmentar el potencial productiu del país. Malgrat que Europa hagi prioritzat el corredor mediterrani, l'Estat continua invertint en la xarxa d'AVE. Catalunya haurà de negociar amb la UE la recepció de les inversions europees i assumir el cofinançament necessari. Només així es podran fer realitat les interconnexions de ferrocarril, ports i aeroports de Catalunya, i poder ampliar el seu rerepaís (*hinterland*) industrial. Igualment, el dèficit d'inversions en rodalies, i les mancances del transport regional, xifrades en 5.000 milions, hauran de ser corregides a mitjà termini, amb l'objectiu de vertebrar adequadament el país al servei dels ciutadans.

11. Banc públic al servei de l'economia productiva, i separació de la banca de consum i d'inversió. Catalunya té pendent la reconversió de l'ICF en un banc públic d'orientació industrial. Es tracta d'una prioritat, sobretot després que la crisi hagi liquidat el sistema de caixes territorial que contribuïa a la inversió productiva. Sense l'estatus d'estat independent, Catalunya no podrà aconseguir la fitxa bancària pertinent que li permeti operar amb garanties i amb la potencia necessària, per finançar adequadament les nostres empreses industrials i tecnològiques, i endegar projectes estratègics propis d'un estat emprenedor. Així mateix, en la futura regulació bancària, s'aposta per un model que separi degudament les activitats bancàries pròpies de la banca de consum i la banca d'inversió.

12. Un país TIC avançat i innovador: una xarxa de connexió a Internet d'alta velocitat a tot el territori. Un projecte propi de l'estat emprenedor és el d'estendre, en 4 anys, la connexió de xarxa d'alta velocitat a tot el conjunt del territori. La igualtat d'oportunitats, l'equilibri territorial i l'extensió de les possibilitats de la innovació arreu requereixen d'aquesta infraestructura bàsica TIC.

- 2320 **13. Un país acollidor i socialment avançat:** Llei catalana d'estrangeria, Llei catalana d'asil i desplegament de la Llei d'acollida i acomodació de les persones immigrades bo i reconeixent-los la nacionalitat catalana de manera automàtica en ser proclamada la Republicana Catalana. ERC vol construir una societat oberta i necessita dotar-se d'una Llei catalana d'estrangeria justa i inclusiva, que reguli l'entrada de persones però que també
- 2325 reconegui i respecti els drets i deures fonamentals de les persones, que s'elabori des de la perspectiva de la integració i no des de l'enfocament de la repressió i l'expulsió, com és el cas de la vigent Llei espanyola i la pròpia existència dels Centres d'Internament d'Estrangers (CIEs).
- 14. Pensions dignes per a la nostra gent gran:** el nou sistema català de seguretat social
- 2330 ha de permetre actualitzar les pensions un 10 % en 4 anys, d'acord amb un model universal de pensions contributives i no contributives, que garanteixi una jubilació digna i una cobertura al 100 % de tota la població més gran de 65 anys.
- 15. Desigualtat de gènere zero i conciliació de vida laboral i familiar:** garantia de serveis de llars d'infants per al 100 % de la demanda, i ampliació dels drets parentals, intransferibles i
- 2335 iguals tant per dones com per a homes.
- 16. Residu zero:** incentivar la reutilització de forma eficient i sostenible, amb la introducció del sistema de dipòsit, devolució i retorn d'envasos, que valoritzi el residu, creï activitat econòmica i llocs de treball en el sector del reciclatge i la reutilització.
- 17. Igualtat d'oportunitats entre els joves:** implantació d'un sistema de beques salari en
- 2340 l'ensenyament de batxillerat, cicles formatius i universitari, vinculat tant a resultats acadèmics i esforç personal com a la situació econòmica personal i familiar.
- 18. Llibertat i protecció de dades:** la defensa dels drets ciutadans en l'era digital i la protecció dels consumidors: la informació i les dades s'han convertit en un bé intercanviable que, quan fa referència a la vida privada dels ciutadans, cal protegir per garantir-los la
- 2345 llibertat. És imprescindible acompanyar el desenvolupament del Big Data de mecanismes de protecció de la intimitat, el dret a l'oblit, l'anonimització de dades quan calgui protegir la integritat i la llibertat dels ciutadans i el control públic sobre les grans acumulacions de Big Data i el seu ús. Cal augmentar la protecció dels consumidors en la comercialització dels béns i serveis, especialment dels que són proveïts per mercats globalitzats (productes
- 2350 financers, alimentació, etc.), facilitant els mecanismes de resolució administrativa de contractes i relacions abusives.
- 19. La sostenibilitat del comerç i el turisme** des del triple enfocament social, econòmic i ambiental a tot el territori, pobles i ciutats del país. Foment i promoció activa i prioritària del consum responsable i sostenible amb l'impuls dels productes de proximitat i quilòmetre zero,
- 2355 així com la garantia dels estàndards ambientals i socials en el mercat.

6.- L'oportunitat per a la reforma horària

El nou país requereix de nous vectors que ajudin a cercar fórmules de creixement i benestar.

2360 La riquesa personal i col·lectiva també és possible mesurar-la a partir de la quantitat de temps de què disposem, i els experts demostren que l'horari és un generador de desigualtat social. ERC assumeix el plantejament de mesures que ens ajudin a repartir-lo millor com a mecanisme que actua en favor de la reformulació de l'estat del benestar. És per això que cal incidir de manera urgent en la reforma dels horaris, de manera que s'assoleixi l'adaptació a

2365 uns temps més humans i més cívics, especialment en l'organització familiar i la distribució dels usos dels temps per al treball productiu i reproductiu. No cal dir que la independència és un veritable «moment zero» que permetria sincronitzar els horaris en multitud d'agents i sectors que caldria coordinar.

Cal impulsar una nova cultura del temps a les organitzacions, a favor de models més eficients i productius. Això ho compartim amb els països mediterranis i llatins. Aquí també hauríem de fer esment al calendari i la distribució de festius i vacances. Els agents que poden fer possible aquesta reforma se situen principalment en l'acció sobre els horaris laborals, però també en els escolars, els comercials, els culturals, els esportius, els televisius i els associatius, així com en les infraestructures públiques i privades que els puguin permetre.

2375 En l'àmbit concret, seria desitjable recuperar el fus horari GMT que ens correspon per situació geogràfica, necessitat que compartim amb França, el BENELUX i Algèria, que també se situen a l'hora de Berlín. Els experts aconsellen suprimir el canvi d'hora, tal com proposa ja el programa electoral del partit que governa Alemanya.

2380